

naše delo

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO

Letnik IV. — Laško, julij-avgust 1970 — Številka 7-8 (35/36)

2. JULIJ - PRAZNIK NAŠE OBČINE

»Tako ko je leta 1941 zasedel okupator naše kraje, je nastal v Laškem in sosednji Rečici močan odpor proti nasilstvu okupatorja. Ze leta 1941 je bila ustanovljena OF, ki je v tesni povezanosti z laškimi aktivisti, skupaj s partizansko enoto, pripravljala in prevzela dne 2. julija 1942 prvi široko zasnovani in uspešni napad na rudnik Laško — Huda jama. V spomin na ta zgodovinski podvig je LOMO Laško na podlagi 1. odstavka 15. člena zakona o občinskih ljudskih odporih (Uradni list LRS, št. 19-88/52)

MIHA PROSEN

in na predlog mestnega odbora Zveze borcev Laško in Rečica, sprejel odlok o razglasitvi 2. julija za praznik občine Laško.«

Tako glasi odlok o proglasitvi praznika, ki ga vsako leto občani naše občine praznujejo v spomin na težke pa vendar slave dni naše revolucionarne preteklosti.

Letos bomo torej že petnajstič po vrsti praznovali naš občinski praznik.

Pravilno je, da ob tej priliki vsaj bežno pregledamo uspehe, ki smo jih dosegli v minulemu letu in da analiziramo probleme, ki so s svojo prisotnostjo povzročili, da nismo nekaterih stvari dovolj uspešno rešili in podobno.

Za gospodarstvo naše občine je bilo lani značilno, da smo zabeležili pozitivne premike zlasti v povečani industrijski proizvodnji in izvozu, večji pa je bil tudi obseg nekaterih dejavnosti v kmetijstvu, gostinstvu in obrti. K temu je prispevala deloma modernizacija proizvodnih kapacitet, ki je značilna zlasti za nekatera industrijska in obrtna podjetja, kakor tudi povečana zaposlenost. Zanimivo je, da se je število zaposlenih v gospodarstvu zvišalo kar za 3,3 %, kar je več kot smo planirali, oziroma predvidevali v smernicah o gospodarskem in družbenem razvoju za leto 1969. V industriji, kjer smo predvidevali porast števila zaposlenih za 1,3 %, se je število zaposlenih povečalo za 3,2 %. Razen v industriji se je število zaposlenih povečalo še v gostinstvu in obrti.

Naslednja značilnost poslovanja našega gospodarstva kot celote v letu 1969 je, da so bili doseženi zadovoljivi finančni rezultati. Iz podatkov SDK je razvidno, da celotni dohodek v primerjavi z letom 1968 izkazuje indeks 115, dohodek 116,2, osebni dohodki pa indeks 119,3.

Najvišjo stopnjo realizacije celotnega dohodka izkazuje gostinstvo 117,5, sledi industrija z indeksom 115,4 itd. Manjši celotni dohodek beležimo le v komunalni dejavnosti z 96,1.

Glede ustvarjenega dohodka po posameznih področjih gospodarstva je slika podobna. Najvišjo stopnjo izkazuje gostinstvo in sicer indeks 118,9, sledi industrija z 117,3, obrt 114,6 itd. Manjši ustvarjeni dohodek v primerjavi z letom 1968 beležimo le v kmetijstvu in sicer stopnjo 97,2.

Le ena gospodarska organizacija — VOLNA LAŠKO — je zaključila poslovno leto 1969 z izgubo. Vendar je le ta nastala kot posledica slabšega poslovanja oziroma delovanja v prejšnjem obdobju in slabše situacije na tržišču.

Poprečno izplačani mesečni osebni dohodki na zaposlenega so za področje celotnega gospodarstva znašali 1.030,00 din. V SRS so za isto obdobje znašali 1.135,00 din. Poglavitni in najtežji problem, s katerim se je srečevalo naše gospodarstvo, je bil in je še problem zmanjšane plačilne sposobnosti oziroma likvidnosti. Lahko trdim, da so sprejeti ukrepi za izboljšanje likvidnosti imeli doslej le kratkotrajni učinek. Zastoji v medsebojnem plačevanju, ki so izvirali iz ne-likvidnosti poslovnih partnerjev bodisi

zaradi vlaganj v nerentabilne investicije ali neuspešna poslovanja, so ob verižni povezanosti resno ovirali normalno poslovanje gospodarskih organizacij.

KJE SE NAHAJAMO PO STOPNJI RAZVITOSTI?

Ne glede na to smo z doseženimi rezultati lahko povsem zadovoljni. Ekonomski pokazatelji poslovanja v prvih mesecih letošnjega leta namreč potrjujejo, da se večina gospodarskih organizacij v občini uspešno vključuje v nove pogoje dela in poslovanja in da lahko že danes predpostavljamo, da bodo poslovno leto 1970 zaključile še z boljšimi rezultati kot v letu 1969.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ob dnevu rudarjev

Laščani že sedaj kaj dobro vedo, da imajo rudarji poleg svojih tegob in težkih časov tudi svoj praznik, ki jim je iz leta v leto vse bolj priljubljen. Beseda »rudar« je nekdaj pomenila mnogo več kot danes, kajti rudarski poklic je bil in vedno bo poklic, kateremu so kos najbolj zdravi in težkega dela neustrašni delavci. Za to delo so bili rudarji nekdaj tudi v primeri z drugimi poklici zelo dobro plačani, danes pa večina rudarjev za svoje težko delo dobiva osebne dohodke, ki so skoraj še primerni za neko zunanje manj naporno delo. To je tudi razlog, da je rudarstvo vse manj zanimivo za delo in zaslužka željno mladino.

Gotovo ne bo odveč, če se prav ob rudarskem prazniku laški občani malo podrobneje seznajajo s težavami rudarjev pri vzdrževanju tekoče proizvodnje in z naporu preusmeritve, to je z njihovimi naporu za boljši jutrišnji dan. Seveda nas k preusmeritvi proizvodnje silijo revne zaloge premoga, ki pa niso osnovno zlo za težave, s katerimi se borimo že nekaj let.

Ime »Rudnik Huda jama« se sedaj le še poredkoma čuje, vendar je to pravo ime za težke pogoje, ki tu obstojajo. Laški rudarji torej poznamo le zelo tanke sloje premoga, ki se le redko odebelijo, še vsaj na 10 metrov. Ta pridobitna delovišča so med seboj

tudi zelo oddaljena, da je o koncentraciji proizvodnje težko razmišljati. Te tanke sloje premoga na žalost spremljajo precejšnje količine vode in plina ter neznosni pritiski, kar vse skupaj še otežuje doseganje proizvodnje. Stalno povečevanje cen lesu in ostalemu potrošnemu materialu ter velika režijska obremenitev lastne cene predvsem pa transportni stroški in vzdrževanje nam ne dovoljujejo osebnih dohodkov, ki bi šli v korak s porastom življenjskih stroškov. To ima za posledico tudi odhod delavcev iz podjetja, zaradi česar pada proizvodnja in se težave ter vprašanje primernih osebnih dohodkov še stopnjujejo. Nizko akumulativno proizvodnjo premoga dopolnjujemo s podobno proizvodnjo vseh vrst gramoza, ki ga količinsko ogromno proizvajamo, finančno pa le skromno doprinaša. Nekaj ugodnejša je proizvodnja gline, vendar pa tudi ta ne more finančno nadomestiti proizvodnje premoga in gramoza, ker je količinsko premajhna.

Zaradi teh težav je kolektiv vsak dan manjši, problemi pa se seveda stopnjujejo. Zaradi daleč ugodnejših, včasih pa tudi enakih razmer v sosednjih kolektivih, tudi vse mogoča propaganda opravlja svoje, nam pa le škoduje. Bolj kot vsi stremimo le za telesnimi dobrinami, vse bolj upada zavest in odмира solidarnost. (Nadaljevanje na 2. strani)

OB LETOŠNJEM DNEVU RUDARJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Danes se celo sosedni premogovniki poslužujejo najrazličnejših sredstev pridobivanja naših delavcev z edinim ciljem pomagati le sebi, četudi drugemu nepopravljivo škodijo.

Ob takšnih pogojih ni nič čudno, da kolektiv rudnika Laško vidi svoj izhod le v čimprejšnjem prehodu iz proizvodnje premoga na nekaj bolj donosnega.

O problematiki perspektive podjetja je bilo aprila in maja letos mnogo izrečenega in napisanega. Prepričani smo, da ste razpletu dogodkov v zvezi s tovarno valovite lepenke in embalaže sledili, zato o tem ni potrebno posebej pisati. Ocenjujemo, da smo zaradi iznenadnega odstopa od preusmeritvenega koncepta s tovarno valovite lepenke in embalaže dolžni dati nekatera pojasnila. Osnovni razlogi, ki so nam narekovali, da od prvotnega preusmeritvenega programa odstopimo so predvsem naslednji:

1. S tem, ko je KBH Ljubljana odobrila kredit za gradnjo tovarne valovite lepenke in embalaže v Logatcu,

bi bile v primeru, če bi pri programu lepenke vztrajali tudi mi, skupne kapacitete doseglo 61.000 ton. Očitno je, da je skupna kapaciteta 61.000 ton za Slovenijo daleč predimenzionirana. Analiza tržišča valovite lepenke je namreč pokazala, da jo potrebuje slovensko tržišče v letih 1972/73 le približno 35.000 ton, izvedenci KBH Ljubljana pa zagotavljajo, da znašajo te potrebe le 30.000 ton. Ker lepenke ne bi bilo mogoče izvažati, potem je jasno, da bi lahko v Laškem prodali leta 1973 največ 25.000 ton valovite lepenke. Jasno je seveda, da bi bile tudi cene zaradi velike konkurence izredno nizke. Tudi skupne posledice so jasne.

2. Znano je, da moramo s preusmeritvenim programom zagotoviti 400 delovnih mest. Tovarna valovite lepenke in embalaže nam je do leta 1975 zagotavljala 450 delovnih mest. V prvi preusmeritveni fazi in pri proizvodni kapaciteti 35.000 ton bi tovarna zaposlovala približno 300 ljudi, z nadaljnjim razvojem oziroma večanjem kapacitet pa še dodatnih 150 ljudi. S

tem, ko bi bila že začetna proizvodna kapaciteta v Sloveniji 61.000 ton, je razumljivo, da druge preusmeritvene faze v predvideni časovni dinamiki do leta 1975 ne bi bilo mogoče izvesti.

3. Na posebnem sestanku, ki je bil 7. maja 1970 v Laškem smo dobili od KBH Ljubljana in KB Celje zagotovilo, da bosta obe banki s krediti sofinancirali nov preusmeritveni program v višini 50 %, KBH Ljubljana pa zagotavlja tudi ustrezna devizna sredstva in da garancijo za uvoz opreme.

ZARADI POVEČANEGA OBSEGA IN DVOJNE ŠTEVILKE
CENA ZA TA IZVOD
2 DINARJA

4. Sklad skupnih rezerv gospodarstvenih organizacij SR Slovenije zagotavlja, da ima še v letošnjem letu za preusmeritev rudnikov rezerviranih 40.000.000 din, zato glede finančne udeležbe Sklada v rednih okvirjih ni umestna kakršnakoli negotovost.

Prepričani smo, da navedeni razlogi dovolj nazorno pojasnjujejo, zakaj smo od preusmeritvenega programa, temelječega na proizvodnji valovite lepenke in embalaže odstopili.

Neugoden razplet v zvezi s tovarno lepenke nas v nadaljnjih preusmeritvenih prizadevanjih ni bistveno oviral. Trenutno z zunajmi strokovnimi institucijami pripravljamo dva preusmeritvena programa, čeprav potrebujemo le enega. Delavski svet podjetja je namreč odločil, da se zaradi sigurnosti izdelata sočasno dva programa, tako, da ne bo nikakršnih možnosti, da ostanemo v odločilnem trenutku brez programa, če bi se slučajno zgodilo, da enega od programov iz kakršnihkoli razlogov že, ne bi bilo mogoče uresničiti. Sočasna izdelava dveh programov nam omogoča tudi, da se bomo potem lahko, ko bosta oba programa izgotovljena, odločili za tistega izmed obeh programov, ki bo za nas najbolj sprejemljiv.

Ko ob tem našem prazniku čestitamo vsem članom delovnega kolektiva ter vsem občanom dajemo na znanje vse naše težave in prizadevanja, lahko z optimizmom gledamo v prihodnost, kajti za naslednji dan rudarjev bomo ob močni podpori vse naše javnosti sedanje besede lahko potrdili že z dejanji in tako dokazali tudi tistim, ki so se morda posmehovali, da je enotnost in vztrajnost v kolektivu tudi garancija za uspeh.

Avgust PINTER
Srečko ŠENTJURČ

Pismo rudarjem

SPOŠTOVANI RUDARJI!

Dne 3. julija praznujete svoj praznik — Dan rudarjev. Dan rudarjev simbolizira nenehni boj za osnovni eksistenčni obstoj in za politične pravice rudarjev in drugih delovnih ljudi v kapitalistični družbi, simbolizira boj naših rudarjev za nacionalno osvoboditev izpod fašističnega jarma za socialistično revolucijo, za takšno družbeno politično ureditev, v kateri ne bo izkoriščevalcev in izkoriščanih. Skratka za sistem, v katerem bo delovni človek svoboden in gospodar svojega dela.

Ta revolucionarni cilj, vi rudarji, skupaj z vsemi delovnimi ljudmi naše samoupravne socialistične skupnosti vsakodnevno ustvarjate in uresničujete.

Vaše letošnje praznovanje sovpada s praznovanjem 25-letnice naše nacionalne osvoboditve, kar daje vašemu praznovanju še poseben pomen. Še posebno obeležje pa dobiva v merilu naše občine, ker ga praznujete neposredno v času, ko vsi naši občani praznujejo občinski praznik in Dan borca, Gasilsko društvo Laško pa 100-letnico obstoja.

Čutim dolžnost, da se ob tej priliki v imenu naše občinske skupščine in v svojem imenu zahvalim vašemu delovnemu kolektivu za veliko razumevanje, ki ga je bila naša občina oziroma družbeno politična skupnost vselej deležna pri reševanju naših skupnih problemov.

Želim vam še nadalje veliko delovnih zmag in poslovnih uspehov ter da bi dan rudarjev praznovali v prijetnem razpoloženju, v spominih na veličastno prehojeno revolucionarno pot in z jasnimi pogledi na bodočnost.

SREČNO!

PREDSEDNIK
Skupščine občine Laško
Miha PROSEN

2. JULIJ - PRAZNIK NAŠE OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za zaključek tega dela bomo posredoval nekaj podatkov, ki kažejo, kje se nahajamo po stopnji razvitosti v SR Sloveniji. Po rang listi, ki jo je pred nedavnim izdelal inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani, se naša občina na osnovi splošno znanih meril nahaja med 60 občinami na 38. mestu. Do te ugotovitve je inštitut prišel na osnovi naslednjih splošnih pokazateljev (leto 1968):

- Narodni dohodek na prebivalca je leta 1968 v SRS znašal 9212 din, v naši občini pa le 6243 din;
- delež zaposlenih v družbenem sektorju vsega prebivalstva je v naši občini znašal 21,3 %, v SRS pa 29,4 %;
- odstotek kmečkega prebivalstva za SRS znaša 24,2 %, v naši občini 25,6 %;
- vrednost osnovnih sredstev na prebivalca je v SRS znašala 13.068 din, v naši občini pa le 8.622 din;
- dohodki občinskega proračuna na 1 prebivalca so znašali v občini 244 din, v poprečju v SRS pa 353 din;
- promet v trgovini na drobno na enega prebivalca je v občini znašal 2.309 din, v poprečju v SRS pa kar 4.260 din.

Na 1 avtomobil odpade v SRS 18, v naši občini pa 33 prebivalcev; na 1 televizor pride v SRS 10, v občini še vedno 15 prebivalcev.

Pri tem je morda zanimivo poudariti, da se je naša občina po neki podobni rang listi, ki jo je posredoval Republiški sekretariat za finance SRS leta 1965, nahajala na 39 do 40 mestu v SR Sloveniji.

Gornje podatke sem v tem sestavku posredoval z namenom, da odgovorim na vprašanje »Ali lahko našo občino kot celoto štejem med manj razvite občine v naši republiki?«

Nobenega dvoma ni, da moramo našo občino šteti med manj razvite občine, če računamo in se primerjamo s poprečji, ki veljajo za SR Slovenijo. Če pa upoštevamo poprečja, ki veljajo za celotno državo, pa tega ne moremo trditi, ker je znašal narodni dohodek v SFRJ na prebivalca leta 1968 nekaj preko 5.000 din, delež zaposlenih v družbenem sektorju 17,8 %, odstotek kmečkega prebivalstva 45 %, vrednost osnovnih sredstev na prebivalca le 6.520 din itd., da drugih pokazateljev sploh ne omenjam.

Mislím, da ne povem nič novega, če poudarim, da je pri obravnavanju problemov razvoja manj razvitih območij potrebno upoštevati, da imajo razlike v stopnji gospodarske razvitosti med posameznimi območji v SR Sloveniji povsem drug značaj kot v jugoslovanskem merilu. Medtem ko gre v Jugoslaviji za široka manj razvita območja, ki pogosto obsegajo celotne republike ali pokrajine, gre v Sloveniji večinoma za manjša območja, ki obsegajo eno ali manjšo skupino občin. Zato bo treba pristopiti k reševanju problemov manj razvitih območij v naši republiki predvsem iz ekonomske političnega vidika.

SOLIDARNOST JE POTREBNA TUDI V OBČINI

Tudi območje naše občine sega v področja, ki močno zaostajajo po ekonomski moči za poprečjem, ki velja za celotno občino. V mislih imam območja Kozjanskega. Povsem se strinjam z mnenjem nekaterih, ki trdijo, da je rešitev problemov našega Kozjanskega stvar širše družbeno politične skupnosti. Vendar mislim, da ne moremo zahtevati od republike rešitve vseh problemov — ne da bi sami k reševanju le-teh prispevali svoj lastni delež. Skratka smatram, da kot smo upravičeni zahtevati solidarnost slovenskega naroda do reševanja vprašanj manj razvitih območij v naši republiki, tako moramo doseči solidarnost v občini do našega Jurklostra, Marofa, Breze itd. To je nujno predvsem zato, ker razpolagamo z določenimi možnostmi, da določene probleme teh območij čimprej začnemo reševati. Mislim

na probleme socialnega varstva, davčne politike, večje stimulacije za vlaganja v kmetijstvo t. j. kmetijsko proizvodnjo oz. živinorejo, večja vlaganja v komunalno ureditev teh krajev itd.

Pred nedavnim je naša občina pristopila k izdelavi potrebnega programa razvoja tega območja, kar bo pripomoglo, da se bodo zadeve načrtno in hitreje reševale.

Končno naj poudarim, da je osnovni problem tega območja v naši občini cesta, ki dejansko predstavlja za vse občane teh krajev okno v svet. Zato bodo morali vsi naši naporji v bodoče težiti k temu, da se čim hitreje pristopi in realizira predvidena rekonstrukcija ceste na relaciji Rimske Toplice—Jurkloster—Dežno. Tudi realizacija predvidenih investicij v TLG Rimske Toplice, za katero so potrebni krediti že odloženi, bo prav gotovo prispevala k povečanju možnosti zaposlitve občanov Kozjanskega območja.

Uspešna realizacija preusmeritve naše gradnjske, ki je na vidiku, realizacija predvidenih investicij v Pivovarni, Volni, Papirnici in drugih gospodarskih organizacijah, bodo prispevale, da se bo ekonomska moč naše skupnosti okrepila in jo tako usposobila, da bo lahko hitreje reševala najbolj akutne probleme. To lahko pričakujemo predvsem zato, ker so naši delovni kolektivi vedno pripravljeni pomagati pri reševanju zadev, ki so skupnega pomena v občini.

IN KAKO DALEČ SMO NA OSTALIH PODROČJIH?

Predvsem bo treba vložiti več naporov in sredstev za uresničitev programov razvoja turizma v občini. Naravni pogoji, s katerimi razpolagamo, so neprecenljive vrednosti in jih moramo začeti gospodarsko izkoriščati. Nujno moramo doseči, da se bo v naslednjem obdobju realizirala I. etapa izgradnje turističnega centra v Laškem. Tozadevno moramo nosilcem investicij t. j. Pivovarni in Zdravilišču Laško nuditi vso potrebno podporo. Predvsem pa je nujno doseči večjo enotnost do problemov tega področja in pristopiti od besed k dejanjem oziroma h konkretni gradnji že projektiranih objektov.

Tudi na ostalih področjih našega družbenega življenja so bili doseženi uspehi, ki jih ob tej priliki ne gre prezreti. S pomočjo širše družbene skupnosti se je stanje v našem šolstvu bistveno spremenilo. Res je, da še ni vse tako urejeno kot bi želeli, vendar smo na pravi poti in lahko pričakujemo, da bo to področje dobilo mesto in pomen, ki mu v naši socialistični družbi dejansko pripada.

Program predvidenih investicij v osnovnem šolstvu se sicer počasi — vendar pa realizira. V letu 1969 nam je uspelo zgraditi I. etapo osnovne šole v Laškem. Na dobri poti smo, da bomo na začetku leta 1971 začeli z gradnjo nove šole v Rimskih Toplicah. Vsestranska pomoč, ki jo nudijo pri tem naši delovni kolektivi, je garancija za to.

Na področju otroškega varstva se že kažejo sadovi združevanja sredstev in programskega reševanja problemov. V Radečah bomo že v teku letošnjega leta dobili nov objekt, v katerem bo možno zagotoviti varstvo za ca. 45 otrok tega kraja. Prav tako že tečejo priprave in pripravljajo ustrezni načrti ter dokumentacija za začetek gradnje nove otroško-varstvene ustanove v Laškem, v kateri bo prostora za varstvo ca. 140 predšolskih otrok.

Prav tako lahko pričakujemo, da se bo vprašanje gradnje in usposabljanja šolskih in drugih igrišč za našo mladino začelo bolj efikasno in načrtno reševati.

Z večjim razumevanjem zainteresiranih činiteljev nam je uspelo izboljšati pogoje za normalno delovanje posebne osnovne šole v Laškem in pridobiti osnovne prostore za ustanovitev potrebne glasbene šole.

Zdravstvo je področje, kjer še močno zaostajamo za dejanskimi potrebami v naši občini. Mislim predvsem na pogoje, ki pogojujejo normalno delovanje te službe pri nas (prostori, oprema, stanovanja itd.). S pomočjo vseh delovnih organizacij v občini in Zdravstvenega doma v Celju, nam je uspelo zbrati potrebna sredstva za gradnjo nove ambulantne v Radečah, ki bo predvidoma izročena svojemu namenu v jeseni.

V bodoče bomo morali naše napore usmeriti v usposobitev potrebnih delovnih prostorov v zdravstvenemu domu v Laškem, ambulantni v Rimskih Toplicah, Brezi in Jurklostru ter pridobiti potrebna stanovanja za zdravstveni kader.

Z ustanovitvijo zobozdravstvenih ambulant na osnovni šoli v Laškem in v Radečah, so bili doseženi pozitivni premiki tudi na tem področju.

Realizacija nove lekarne v Radečah, ki je na programu, bo prispevala k izboljšanju pogojev za delovanje te dejavnosti v naši občini.

Gradnja doma upokoencev, ki gre v zaključno fazo in ustanovitev ustrezne zavarstva za varstvo naših starejših občanov, bo brez dvoma prispevala k ublažitvi stanovanjskih problemov naših upokoencev in nudila pogoje za njihovo kulturno udejstvovanje.

Stanovanjska problematika je v naši občini iz leta v leto bolj akutna in pečeča. Zato bo treba s pomočjo prizadetih činiteljev doseči večjo enotnost v združevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo in njeno načrtno reševanje.

Na komunalnem področju so s pomočjo naših krajevnih skupnosti bili doseženi lepi rezultati. Lahko trdim, da so se KS v občini uveljavile kot resnične nosilke družbenega samodogovarjanja naših občanov pri reševanju vsakodnevnih problemov njihovega življenja. Predvsem so bili doseženi pozitivni rezultati na komunalnem in socialnem področju njihovega delovanja. Tudi pri uresničevanju nalog na področju organizacije vseljskega odpora so rezultati že otipljivi.

ZA PRIHODNOST: TRI NAŠE OSNOVNE NALOGE

Če na zaključku tega sestavka poudarim osnovne splošne naloge, ki stopajo neposredno pred nas in jim bomo morali posvetiti vso našo pozornost, potem moram predvsem poudariti naslednje:

— v skladu z osnovnimi smernicami o našem družbenoekonomskega razvoju v letu 1970, bo treba pri njihovi konkretizaciji na posameznih področjih naše družbene dejavnosti še nadalje krepite moč našega gospodarstva z ustreznimi vlaganji v modernizacijo proizvodnje in usposobitev nujno potrebnih strokovnih kadrov;

— razvijanje resnično demokratičnih socialističnih odnosov na vseh področjih našega družbenega življenja je alternativa našega nadaljnjega napredka. Družbeni dogovori in samoupravne odločitve morajo postati osnovno gibalno našo družbene prakse in delovanja;

— pospešeno se naj pripravijo in sprejmejo potrebni ukrepi, ki bodo prispevali k ublažitvi socialnih in ekonomskih razlik posameznih krajev naše občine.

Našel sem le nekatere naloge in probleme, ki jih bomo morali v prihodnosti reševati. Prepričan sem, da jim bomo kos, če bomo še nadalje pri našem delu deležni podpore naših delovnih in družbeno-političnih organizacij ter občanov.

Vsem občanom naše občine iskrene čestitke za občinski praznik — 2. julij.

NAROČNIKE PROSIMO, DA SE POSLUŽIJO PRILOŽENE POLOŽNICE IN NAKAZEJO LETOŠNJO NAROČNINO

naše delo 3

0 priprava za II. kongres samoupravljalcev

Na kongres samoupravljalcev Jugoslavije se pripravljamo, ko se v svetu — in to ne samo v industrijsko razvitih deželah — povečuje zanimanje za ideje in prakso samoupravljanja, za neposredno demokracijo. Zato moramo računati na veliko zanimanje tujine za kongres, ki bo brez dvoma pomenil prispevek h krepitvi ugleda naše države v tujini ter k nadaljnji krepitvi ugleda ideje o samoupravljanju.

Uspeh II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije je odvisen od temeljitosti in sistematičnosti priprav in od stopnje sodelovanja vseh družbenih činiteljev. Kongres samoupravljalcev zavezuje prav vse tvorce naše samoupravne družbe — od posameznikov, delovnih in družbenopolitičnih organizacij do politično-teritorialnih skupnosti.

ZAKAJ KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV

Drugi kongres samoupravljalcev je naravno nadaljevanje neposrednega dogovora jugoslovanskih samoupravljalcev, ki se je pričel s I. kongresom delavskih svetov. Prvič v zgodovini delavskega gibanja so se sestali neposredni samoupravljalci in na kongresni tribuni izmenjali svoje izkušnje v uresničevanju samoupravljanja. Od uvedbe delavskega samoupravljanja je preteklo skoraj že dvajset let — to je dve desetletji velikih in globokih revolucionarnih premikov v naši družbi. Samoupravljanje se je vsestransko uveljavilo in postalo neodtujljiva revolucionarna pridobitev ter prevladujoč družbeni odnos, ki omogoča uresničevanje novega družbenega in materialnega položaja delovnega človeka. Zato naj II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije s svojimi pripravami, udeleženci, vsebino in načinom dela izrazi stopnjo doseženega samoupravnega razvoja. Kongres naj bo delovni dogovor samih samoupravljalcev, na katerem naj se neposredno, s izraznim jezikom vsakdanje prakse uveljavijo pozitivne izkušnje sedanjega samoupravnega življenja. Kongres naj kritično premotri našo dosedanje prakso in izkušnje, bistvene probleme, pojave in težnje samoupravnega razvoja ter posveti največ pozornosti ugotovitvi pogojev, izhodišč in smeri za nadaljnje samoupravne prakse.

Izhajajoč z osnovnih teženj in programa družbene reforme ter političnih stališč IX. kongresa ZKJ naj kongres samoupravljalcev ne ostane samo pri razglasitvi splošnih načel in zahtev, ampak naj se povsem določeno zavzame za uveljavitev vseh samoupravnih dosežkov in vsega tistega, kar se je pozitivno odrazilo v življenjski praksi. Hkrati naj kongres podvrže vsestranski družbenopolitični in ekonomski kritiki tudi vse posku-

se in težnje, ki nasprotujejo splošno sprejetemu samoupravnemu razvoju, torej birokratizem, tehnokratizem, managerstvo, konservativizem itd.

Bogatih izkušenj samoupravne prakse, pomembnih rezultatov o uspešnih rešitvah najrazličnejših ekonomskih, družbenopolitičnih, organizacijskih in drugih vprašanj je veliko vsepovsod — v delovnih organizacijah, v družbenopolitičnih skupnostih in sploh v naši družbi. Ker marsikaj širši javnosti niti ni znano, naj bodo priprave na kongres priložnost za zbiranje takih izkušenj, za njihovo nadrobnejšo politično in teoretično osvetlitev ter za seznanjanje javnosti s kongresnimi sporočili.

Kongres bo izrazil procese razvoja samoupravnih družbenih odnosov in razvejano zgradbo samoupravne družbe. Posebno pozornost bo posvetil vprašanjem, kako zagotoviti pogoje za nadaljnjo graditev moderne samoupravne integrirane družbe, za splošno povečanje učinkovitosti samoupravljanja na vseh področjih družbenega dela ter za nadaljnje razvijanje družbenopolitičnih odnosov.

DOSEDANJE PRIPRAVE NA KONGRES

V uvodnem referatu bo član federacije Edvard Kardelj prikazal osnovne značilnosti in najvažnejše izkušnje dvajsetletnega razvoja samoupravljanja v Jugoslaviji.

Za uspešno predstavitev kongresne tematike so imenovane štiri delovne skupine za posamezna področja samoupravljanja.

Prvo tematsko področje zajema probleme z naslovom »Nadaljnji raz-

voj in napredek učinkovitega samoupravljanja v delovnih organizacijah« — delovno skupino vodi Dušan Petrovič Šane.

Drugo tematsko področje zajema probleme z naslovom »Razširjena reprodukcija in integracija na samoupravnih osnovah« — delovno skupino vodi Vladimir Bakarić.

Tretje tematsko področje obsega probleme z naslovom »Materialni razvoj samoupravne družbe — osnova za povečanje življenjskega standarda delovnih ljudi« — delovno skupino vodi Kiro Gligorov.

Četrto tematsko področje zajema probleme z naslovom »Krepitev vloge združenih proizvajalcev kot osnove za nadaljnji razvoj samoupravnega družbenopolitičnega sistema«. — Delovno skupino vodi Milentije Popović.

NEKAJ PODATKOV

Drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije bo od 23. do 26. novembra letos v Sarajevu. Sprejeta navodila za konstituiranje kongresa predvidevajo, da bo prisostvovalo 1.700 delegatov, pri čemer jih bodo 1500 izbrali v delovnih organizacijah tako, da bo izbran po en delegat na 1000 do 3000 zaposlenih. Poleg tega bodo izbrale 120 delegatov še socialistične republike in avtonomne pokrajine. Delegati bodo tudi vsi člani odbora za sklic in pripravo kongresa, ki jih je 89.

Prispevek je povzetek iz gradiva za pripravo na kongres.

Rudi GROSAR

Spremenjene cene za vodo

Od 1. julija naprej veljajo nove enotne cene za vodo na območju občine. Po pričakovanju so nove cene višje od starih. Splošen porast stroškov se je odrazil tudi pri upravljalcih z vodovodi, ki so že prej opozarjali, da ob tako nizkih cenah ne bo mogoče dolgo vzdržati.

Oskrba s pitno vodo postaja vse bolj težavna, saj je znano, da so vodni viri omejeni, medtem ko potrošnja vode naglo narašča. Tisti, ki skrb za vodo, so tako postavljeni pred odgovorno nalogo, kako zagotoviti zadostne količine vode nenehno naraščajoči potrošnji. Iskanje novih vodnih virov in širjenje vodovodnega omrežja bo zahtevalo vse več sredstev. Dosedanje razmeroma nizke cene niso zagotavljale razširjene reprodukcije, zato je bila ta vedno predmet posebnih načinov financiranja.

Nove cene vode predstavljajo dejansko še vedno kompromis, ki bo v

najboljšem primeru omogočal normalno vzdrževanje obstoječih vodovodov, odplačilo anuitet in le deloma pripomogel h gradnji in razširitvi vodovodnega omrežja. Že samo Komunalno podjetje Laško predvideva do leta 1975, da bo za rekonstrukcijo in novogradnjo vodovodov potrebovalo okrog 4.130.000 dinarjev. Očitno je, da cena vode tega ne bo prenesla in da bo treba iskati še dodatne vire financiranja.

S to podražitvijo vode je praktično dosežena neke vrste valorizacija cen, saj nam je znan porast stroškov od leta 1966; od takrat se namreč cene vode niso spremenile. Niso pa še s tem dosežene ekonomske cene, ki bi bile sposobne zagotoviti tolikšna sredstva, da bi bila zagotovljena bodoča razširjena reprodukcija vodovodov in kar bi bilo normalno tudi za gospodarjenje z vodo.

FRANC PERŠE

PRVI NAGRAJENCI IZBRANI

Komisija za podelitev »Nagrade občine Laško — 2. julij« je na seji dne 10. junija 1970 razpravljala o poslanih predlogih in sklenila predlagati Skupščini občine Laško, da podeli nagrade:

1. NAGRADO GASILSKEMU DRUŠTVU LAŠKO

Gasilsko društvo Laško proslavlja letos 100-letnico svojega obstoja in delovanja. V tem času beleži niz zaslug za razvoj gasilstva v kraju in okolici. Delovanje gasilskega društva se ni omejevalo samo na strokovne zadeve, pač pa je močno posegalo in še posega na kulturni in politični razvoj kraja. V času, ko je bilo slovensko ljudstvo pod silnim pritiskom ponemčevanja, je bilo gasilsko društvo eno od tistih, ki se je vzpodbujala slovenska beseda in krepila slovenska zavest in ponos.

Gasilsko društvo ima pomembne zasluge tudi v času revolucije in družbenega razvoja po revoluciji, kajti v njem je bila in je močno prisotna družbeno-politična zavest. Kot prva povojna akcija društva je bila obnova porušenega gasilskega doma v Laškem ki je bil zgrajen, takšen kot je danes, predvsem po zaslugi članstva, ki je prispevalo 13.000 udarniških ur. Od leta 1945 do danes je društvo opravilo 179 operativnih akcij s 11.086 prostovoljnimi urami. Te akcije se nanašajo samo na gašenje požarov in druge oblike reševanja ob raznih nesre-

čah, čas uporabljen za vaje in druge izvenpožarne akcije, pa še povečuje število prostovoljnih ur.

Laška godba na pihala je 18 let delovala pod pokroviteljstvom gasilskega društva. Člani društva so bili in so še aktivni tudi izven gasilske dejavnosti, saj sodelujejo na vseh področjih družbenega, kulturnega in političnega življenja v kraju.

Ob 90-letnici obstoja je bilo društvo odlikovano z »Gasilsko zvezdo Jugoslavije« t. j. najvišjim gasilskim odlikovanjem, mnogo članov pa je za požrtvovalno delo odlikovanih z visokimi zvezdami in republiški gasilskimi odlikovanji.

Zaradi aktivnosti in ugleda Gasilskega društva Laško med gasilskimi vrstami, je Gasilska zveza Slovenije ob proslavi 100-letnice društva, temu poverila organizacijo »Zlata gasilcev — pionirjev«. Ta je bil lani uspešno izveden in je na njem sodelovalo preko 2.000 pionirjev iz vse Slovenije.

2. NAGRADO PEŠEC FRANCU IZ RADEČ

PEŠEC Ivan se je rodil leta 1897 v Ljubljani. Takoj po nastopu službe na železniški postaji Zidani most leta 1920, se je vključil v napredne vrste. Sodeloval je v znanem štrajku železničarjev v bivši Jugoslaviji. Bil je dolgoletni telovadec, vaditelj in dramski igralec. Na

njegovo pobudo je bil ustanovljen dramski odsek pri bivšem »Sokolu«, uredili so zasilen oder in pričeli s kulturnim delom.

Kot zaveden Slovenec je bil od okupatorja prisilno izseljen v Nemčijo. Vrnil se je julija 1945. leta in je že oktobra tega leta zrežiral igro »Razirganci«. Od tedaj dalje dosega njegovo delo vedno višji vzpon. Naj omenimo samo nekaj nadvse uspešnih dramskih del, ki jih je režiral in igral:

DIVJI LOVEC — igrali so 6-krat,
ROKOVNJACI — igrali so 7-krat, sodelovalo 85 igralcev.

MIKLOVA ZALA — igrali so 22-krat, sodelovalo 120 igralcev, uprizoritev si je ogledalo 20.000 gledalcev.

MLINARJEV JANEZ — igrali so 10-krat, sodelovalo 120 igralcev, uprizoritev si je ogledalo 8.000 gledalcev.

Prireditve na prostem so pritegnile na tisoče gledalcev, še pomembnejši uspeh pa je bil v tem, da je PESCU uspelo pritegniti h kolektivnemu delu množico sodelavcev, predvsem mladine.

Prav tako se je uveljavil pri režiranju operet:

PLANINSKA ROŽA — 30 predstav in 12.000 gledalcev,

HMELEJSKA PRINCESA — 5.000 gledalcev in

DIJAK PROSJEK — 30 predstav in 15.000 gledalcev.

Razen režije in igranja PEŠEC aktivno dela pri vseh proslavah, gostovanjih in ostalih prireditvah. Aktivno sodeluje v »Svobodi«, gledališču, TD Partizan in v SZDL kot aktiven odbornik.

Glede na navedeno bi na območju občine Laško ne našli človeka, ki bi s svojim delom vtisnil ta o globok pečat kulturnemu razvoju Radeč ter bližnje in daljne okolice, kakor ravno predlagani. Zato mu je bila ob njegovi 50. obletnici aktivnega dela podeljena druga nagrada.

3. NAGRADO — OBCINSKEMU SVETU STRELSKIH ORGANIZACIJ

Občinski odbor strelskih organizacij obstoja že od leta 1958. Ves čas obstoja so uspehi iz leta v leto vedno bolj vidni kljub težavam, ki jih organizacija ima. Pred leti je bilo verificiranih 10 strelskih družin, aktivnih pa je bilo 5 do 6 družin. Danes je verificiranih 9 družin in vse aktivne. V minulih letih je porastlo število članstva za 115 novih članov. Tako ima organizacija danes skupaj kar 548 članov.

V Brezah so zgradili strelsko-mladinski dom izključno z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom, dograjeno ali pa v gradnji so strelšča za MK puško v Brezi, Rečici, Zidanem mostu, Papirnici Radeče, Jurklostru in Sedražu.

V Tovarni lesne galanterije Rimske Toplice bodo tudi končali s pripravami za pričetek gradnje strelšča.

V letih 1968-69 je bilo organiziranih 106 tekmovanj družinskih, meddružinskih in medobčinskih. Sodelovali so tudi na republiškem prvenstvu. Ze letos pa je bilo 45 tekmovanj med družinami.

Organizirali so tudi izlete s članstvom, katere so popestrili z ogledom zgodovinskih in kulturnih znamenitosti in strelskim tekmovanjem.

Poudariti moramo, da je strelska organizacija ena najmočnejših organizacij, vsekakor pa izmed vseh društev najaktivnejša in najuspešnejša.

POROČILO KOMISIJE

o izidu razpisa za podelitev »Nagrada občine Laško

— 2. julij«

Komisija za podelitev nagrade je vabilo k vlaganju predlogov za podelitev »Nagrada občine Laško — 2. julij« objavila dvakrat v lokalnem listu »Naše delo«. Razen tega je vabilo poslala vsem krajevnim skupnostim, Občinski konferenci SZDL, Občinski zvezi kulturno prosvetnih društev, Občinski zvezi za telesno vzgojo, Občinskemu komiteju ZMS, Občinski gasilski zvezi, osnovnim šolam Laško, Rimske Toplice in Radeče in še objavila na občinski razglasni deski in na razglasnih deskah vseh krajevnih uradov.

Na objavo se je prijavilo 8 predlagateljev in predlagalo 7 kandidatov.

Predlagatelji so bili:

- 4 društva,
- 2 krajevni skupnosti,
- 1 organizacija SZDL,
- 1 šola.

Kandidati za nagrado so bili:

- 4 društva,
- 3 občani.

Komisija je bila pred zelo zahtevno nalogo, saj so vsi kandidati več ali manj izpolnjevali pogoje za podelitev nagrade. Pri dokončni izbiri se je komisija oprla predvsem na tri bistvene kriterije in sicer:

- dolgoletno delovanje,
- množičnost,
- družbena pomembnost.

Upoštevajoč te kriterije je komisija sklenila predlagati Skupščini občine Laško, da podeli »Nagrado občine Laško — 2. julij«:

1. nagrado Gasilskemu društvu Laško,
2. nagrado PEŠEC Ivanu iz Radeč,
3. nagrado Občinskemu odboru strelskih organizacij.

Laško, dne 10. junija 1970

KOMISIJA

TEJ DVOJNI ŠTEVILKI STA PRILOŽENA URADNI VESTNIK OBČINE LAŠKO ŠTEV. 5/1970 TER POSEBNA PRILOGA POSVEČENA 100-LETNICI USTANOVITVE GASILSKEGA DRUŠTVA LAŠKO

naše delo 5

POSOJILA ZA GRADNJO STANOVANJ BORCEV NOV

Skupščina socialistične republike Slovenije je v letu 1968 uvedla plačevanje posebnega prispevka za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV. Po tem zakonu se ta prispevek plačuje v višini 20 % od sredstev stanovanjskega prispevka, ki ga delovne organizacije, ustanove itd. odvajajo po posebnem zveznem zakonu v svoj sklad skupne porabe. Prispevek za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev NOV se plačuje od 1. 8. 1968 dalje. Sredstva se zbirajo na posebnem računu pri centrali Službe družbenega knjigovodstva v Ljubljani. Skupno se bo v republiki za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev NOV zbralo ca. 120.000.000 din. Naši občini po ključu, ki ga je določila SRS na podlagi predhodnega popisa stanovanjskih potreb pripada 0,74 odstotkov vseh v republiki zbranih sredstev.

V času od 1. 8. 1968 do 31. 12. 1969 se je na posebnem bančnem računu občine Laško za te namene nateklo 800.201,94 din.

Razumljivo je, da ta sredstva ne bodo zadostovala za rešitev vseh stanovanjskih problemov. Zaradi nezadostnih sredstev, je že v odloku Skupščine SR Slovenije in po odloku občinske skupščine Laško o merilih za uporabo sredstev zbranih s prispevkom za graditev stanovanj udeležencev NOV določeno, da se s temi sredstvi ne morejo reševati stanovanjski problemi tistih borcev, katerih stanovanjski problem je bil dosedaj že na kakršenkoli način ugodno rešen. Za rešen stanovanjski problem se smatra tudi dodelitev pri-

mernega stanovanja ali kredita, ne glede na to, kdo je pri reševanju njihovega stanovanjskega vprašanja sodeloval.

Skupščina občine Laško je z odlokom ustanovila sklad za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV. Sklad upravlja 13-članski upravni odbor.

Ko je začel upravni odbor sklada za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV z delom, je ugotovil, da so potrebe mnogo večje, kot ima na razpolago finančnih sredstev.

S finančnim načrtom je upravni odbor sklenil, da se za posojila za dograditev ali adaptacijo hiš in stanovanj uporabi 400.000 din, za ostanek sredstev pa bo upravni odbor kupil družinska stanovanja.

Na prvi razpis za dodelitev posojila, ki je bil izveden oktobra 1969, je upravni odbor sklada prejel 103 vloge. Skupne potrebe teh prosilcev so znašale 1.612.000 din.

Na drugi razpis posojila, ki je trajal od 15. 1. 1970 do 15. 2. 1970, je upravni odbor prejel 21 vlog, s katerimi so prosilci zaprosili za dodelitev 244.000 din. Skupaj je 124 prosilcev zaprosilo za 1.856.000 din posojila.

Upravni odbor sklada za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV, je na podlagi odloka o merilih za uporabo sredstev zbranih s prispevkom za graditev stanovanj za udeležence NOV sestavil prioriteto listo za dodeljevanje posojil.

Na prvi razpis posojila v znesku 200.000 din je upravni odbor sklada odobril posojilo naslednjim:

Iz krajevne organizacije ZB NOV Breze: Brečko Alojzu 20.000 din, Zelič Jožefu 20.000 din, Romih Mariji 20.000 din in Deranjač Mariji 8.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Jurkloster: Bobnič Karlu 10.000 din in Deželak Jožefu 15.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Laško: Jakopič Martinu 10.000 din, Ojsteršek Francu 5.000 din in Rajh Francu 15.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Marija Gradec: Gorišek Jakobu 5.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Rače: Knez Ivanu 20.000 din in Ržek Jožefu 5.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Rečica: Podbevšek Mariji 6.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Rimske Toplice: Zagar Francu 8.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Sečraž: Prašnikar Ivanu 10.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Zidani most: Lipovšek Ivanu 20.000 din.

Na drugi razpis posojila v znesku 200.000 din je upravni odbor sklada po obnovljeni prioriteten listi, v kateri so zajete vloge prišle na prvi in drugi razpis posojila odobril posojilo naslednjim udeležencem NOV:

Iz krajevne organizacije ZB NOV Breze: Pucar Karlu 8.000 din, Smerc Francu 5.000 din in Pertinač Mihaelu 6.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Jurkloster: Brečko Ivanu 10.000 din, Zupanc Janezu 10.000 din in Pavline Antonu 5.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Laško: Golec Martinu 8.000 din in Krejan Ivanu 2.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Marjagradec: Frece Martinu 15.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Rače: Skopore Antonu 1.300 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Rimske Toplice: Gorišek Francu 10.000 din, Venko Francu 8.000 din in Seško Mihaelu 2.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Sečraž: Uduč Leopoldu 10.000 din, Knez Francu 8.000 din, Košič Frančiški 12.500 din, Knez Dragotu 25.000 din in Pavčnik Avgustu 20.000 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Vrh nad Laškim: Pfajfer Ivanu 12.500 din.

Iz krajevne organizacije ZB NOV Zidani most: Podgoršek Antonu 8.000 din in Mekše Albinu 5.000 din.

Glede na podaljšanje veljavnosti sedanjega sistema zbiranja sredstev za graditev stanovanj za udeležbo NOV se bo v tekočem letu na posebnem bančnem računu nateklo še ca. 470.000 din in bo s tem upravnemu odboru sklada dana možnost, da bo konec leta 1970 izvedel tretji razpis za dodelitev posojil.

Poleg prikazanih potreb po dodelitvi posojila za graditev ali adaptacijo hiš in stanovanj ima UO sklada registriranih 19 prosilcev, kateri prosijo za dodelitev ustreznega stanovanja. Da bi lahko rešili stanovanjski problem teh 19 prosilcev, bi UO sklada moral kupiti 3 garsonjere, 6 enosobnih, 4 dvosobna, 1 dvoinsobno in 5 trosobnih stanovanj.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da UO sklada kljub podaljšanju veljavnosti sedanjega sistema zbiranja sredstev za graditev stanovanj udeležencev NOV zaradi velikih potreb in pomanjkanja denarja, ne bo v stanju rešiti vseh vlog za dodelitev posojila in tudi ne kriti potreb po dodelitvi ustreznih stanovanj.

FRANC NAPRET

USTANOVLJEN JE SKLAD ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Hiter gospodarski razvoj in tehnični napredek je vsa leta po vojni poglajljal razlike med kmetijstvom in drugimi dejavnostmi našega gospodarstva. Posledice — gospodarske in socialne — se zato vse bolj očitno kažejo na vasi, ki ostaja v togih okvirih ekstenzivnega kmetovanja.

Da bi zavrli naraščajočo diferenciacijo med mestom in vasjo ter uvedli tudi v kmetijstvo dolgoročnojšo politiko sodobnih sredstev, bi bilo potrebno zagotavljati potrebna intervencijska sredstva, ki bi se s preudarnimi naložbami lahko dobro obrestovala.

Znano je, da se kmetijstvo kot neakumulativna dejavnost samo ne bo moglo izkupati iz težav, v katerih se nahaja. Prav zaradi tega mu je treba zagotoviti začetna sredstva ter hkrati ustvariti takšne pogoje, ki bodo zagotavljali stabilno proizvodnjo in cene.

Nekaj teh nalog bi lahko opravljal

poseben sklad za pospeševanje kmetijstva, katerega je na zasedanju 1. junija letos ustanovila občinska skupščina. Za začetek bi sklad prevzel nekatere naloge, ki jih je doslej opravljal proračun, hkrati pa bi skušali zagotavljati sredstva tudi za druge namene, predvsem za omogočanje in stimuliranje naprednejšega gospodarjenja v kmetijstvu.

Sklad bo upravljal upravni odbor, ki bo imel vse pravice razpolaganja s sredstvi sklada. Seveda pa sama ustanovitev sklada še ne bo rešila vseh problemov kmetijstva, ampak bo vporedno treba pristopiti k sistematičnim rešitvam, kjer naj bi se angažirali vsi organi in inštitucije, ki so odgovorni za naš gospodarski in družbeni razvoj.

Opozoriti velja tudi, da bo sklad vsaj na začetku razpolagal s skromnimi sredstvi, zato bo ena temeljnih nalog poiskati ustrezne vire dohodkov sklada.

SE BODO RAZMERE NA TRGU MESA LE UREDILE?

Tržišče mesa in živine je v zadnjih dveh letih doživljalo večkrat različne pretrese. Ni še dolgo od tega, ko smo ugotavljali, da je živine za naš trg preveč in so zato cene padle daleč pod raven, ki je zagotavljala še donosno proizvodnjo. Nekateri jasnovidci so že takrat napovedali, da se nam bodo prenizke odkupne cene kmalu maščevale.

Danes vidimo, da odkupne cene niso več nizke, še manj pa so nizke cene mesa. Stalež živine se je namreč močno znižal, tako da ni mesa dovolj niti za naše potrebe, kaj šele za izvoz. In, če govorimo o tržnih zakonitostih tudi na trgu mesa, je logično, da bodo cene rastle tako dolgo, dokler ne bo vsklajena ponudba s povpraševanjem.

Meso je brez dvoma pomembno prehranbeno blago, ki vpliva na življenjsko raven prebivalstva. Zato cen mesa ne moremo prepustiti samo tržnim stihiji, temveč jih je treba tudi za-

vestno usmerjati z ustreznimi družbenimi akcijami. Najpomembnejši ukrep na področju stabilizacije trga govejega mesa je nedvomno sklenjen sporazum med proizvajalci in predelovalci govejega mesa in teletine na območju SR Slovenije.

Sredi junija smo prejeli od Gospodarske zbornice SR Slovenije, ki vodi, podpisovanje in sklepanje sporazuma, sporočilo, da ga je podpisalo že tolikšno število organizacij, ki obvladajo več kot dve tretjini tržišča z mesom. S tem je bil izpolnjen pogoj, da ta sporazum postane veljaven. Vsi podpisniki sporazuma, med katerimi je tudi naša Kmetijska zadruga, so se zavezali, da bodo spoštovali njegova določila in kot garancijo položili menico za 50.000 din, ki se jo lahko v primeru izigravanja sporazuma vnovič v korist stabilizacijskega sklada pri gospodarski zbornici. Upajmo zato, da sporazum ne bo ostal samo na papirju.

ODKUPNE CENE BODO DOLGOROČNEJŠE IN JIH BODO PODPISNIKI SPORAZUMA DOLŽNI PLAČEVATI KMETOVALCEM

Gotovo bo marsikaterega kmetijskega proizvajalca zanimalo, kakšne koristi bo imel on od sporazuma. Vsekakor stabilnejše odkupne cene, ki so po sporazumu naslednje:

za teleta, ki gredo v zakol 12,00 din za kg žive teže, za mlado pitano govedo 7,50 din za kg, za govedo I. vrste od 18—36 mesecev starosti 7,00 din in za govedo II. vrste nad 36 mesecev starosti 5,70 din za kg žive teže. Seveda je pri tej ceni upoštevana tudi klavnost živine.

Podpisniki sporazuma ustanovijo tudi stabilizacijski sklad, v katerega se stekajo prispevki po določenih tega sporazuma. Namen sklada je stimulirati govedorejo v smeri obnove črede s premiranjem kvalitetnih plemenitih telic in vzpodbujati pitanje goveda z regresiranjem vhodne cene 200 kg telet. Če bodo temu skladu zagotovljena tudi predvidena sredstva republike, bi lahko regresirali vhodno ceno 60.000 pitanih goved v višini 400 din za baby beef in 300 din za mlado pitano govedo. Premirali bi lahko tudi do 200.000 bregih plemenitih telic v višini 400 din za komad. Omeniti pa je treba, da so sredstva sklada namenjena samo za regresiranje družbene in kooperacijske proizvodnje.

SEDANJE CENE GOVEJEGA IN TELEČJEGA MESA V NAŠI OBČINI SO ŽE V SKLADU S SPORAZUMOM

Končno vas bo še zanimalo, kako se bodo gibale cene mesa v prihodnje. Za goveje in telečje meso se je s tem sporazumom dosegla enotnost na širšem območju Slovenije in verjetno tudi večja stabilnost. Tudi za druge vrste mesa se tržne razmere urejajo. K večji stabilnosti cen bo nedvomno pripomogla tudi odredba o najvišjih cenah za meso, ki jo bo sprejel svet za gospodarstvo. Občinska skupščina pa je na zadnji seji že sprejela odlok o enotnem razseku in načinu prodaje svežega mesa, ki ima namen, da zagotovi potrošnikom nakup svežega mesa pod enakimi pogoji in da se omogoči družbena kontrola cen za meso.

Namen odloka torej ni samo v tem, da bi se način razseka uporabljal za izračun poprečne prodajne cene, temveč da bi se sprejeti razseki upoštevali pri dejanski prodaji mesa. S tem bodo odstranjeni objektivni vzroki, ki so doslej onemogočali kakršnokoli kontrolo prodaje mesa, bodisi s strani organov za cene, tržne inšpekcije, ali pa potrošnikov samih.

Janko GOLOB,
diplomirani ekonomist

PIVO IN CVETJE '70 PROGRAM PRIREDITEV

pod pokroviteljstvom kolektiva »Pivovarne« Laško

SREDA, 22. JULIJA:

- ob 8 Meddruštveno tekmovanje lovskih družin v streljanju na glinaste golobe, strelišče na Starem gradu.
- ob 16 Začetek košarkarskega turnirja na šolskem igrišču.

ČETRTEK, 23. JULIJA:

- ob 20 Nočni tek po mestnih ulicah.

PETEK, 24. JULIJA:

- ob 15.30 Začetek šahovske simultanke v dvorani restavracije »HUM«.
- ob 18 Promenadni koncert na vrtu restavracije »HUM«.
- ob 20 Koncert moškega pevskega zbora Laško in podelitev Gallusovih odličij v dvorani doma »Dušan Poženel«.

SOBOTA, 25. JULIJA:

- ob 11.30 Propagandni defile folklorne baletne skupine iz Francije.
- ob 15 Nastop folklorne baletne skupine iz Francije na šolskem igrišču.
- ob 16 Atraktivna tekma Košarkarski klub Olimpija : Laško na šolskem igrišču.
- ob 21 Ognjemet.
- ob 21.30 Tradicionalno vasovanje.

NEDELJA, 26. JULIJA:

- ob 9 Koncert godbe na pihala Laško.
- ob 10.30 Povorka.
- ob 11 Folklorna prireditve : šranganje na glavnem trgu.
- ob 11.30 Poroka kmečkih parov.
- ob 12 Kmečka ohcet na vrtu hotela »Savinja«.

Vse dni prireditve bodo igrali na zabaviščnih prostorih priznani ansambli pod geslom: Vse za vse, za vsakega mnogo.

Predvidena je tudi likovna razstava domačih umetnikov amaterjev združen s cvetličnimi eksponati.

NOVE ODLOČITVE

NEKDANJI VOJAŠKI OBJEKT PRI NOVI SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI V RIMSKIH TOPLICAH, KI JE BIL PREDVIDEN ZA RUŠENJE, BO ADAPTIRAN — TAKŠNO ODLOČITEV JE NAREKOVALA POTREBA PO DODATNIH SKLADIŠČNIH PROSTORI — ADAPTACIJA JE STROGO POGOJENA

Zaradi pomanjkanja skladiščnih prostorov v novi samopostrežni trgovini v Rimskih Toplicah, ki je v zaključni fazi gradnje, se je trgovsko podjetje »Merx« odločilo in vložilo prošnjo za adaptacijo omenjenega objekta, ki je bil predviden za rušenje.

Po dolgotrajni polemiki in razglabljanju, kako bi uspeli objekt rešiti, se je urbanistično tehnična služba pri Stanovanjskem podjetju Laško končno le odločila, da je možno objekt temeljito preurediti tako, da v končni fazi ne bi kazil okolice nove samopostrežbe, temveč naj bi se s podobnimi arhitektonskimi elementi, kot jih ima samopostrežba, kompozicijsko vključil in tvoril zaključno urbanistično in arhitektonsko celoto.

Naše občane in predvsem občane Rimskih Toplic želimo seznaniti s pogoji, ki jih investitor mora upoštevati pri adaptaciji:

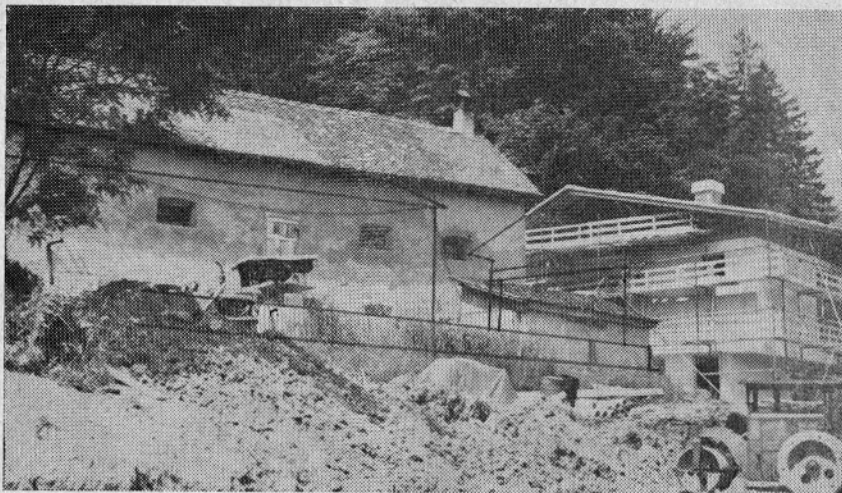
1. Objekt se ob trgovini skrajša za ca. 3 m.

2. Streha se zniža na višino slemen in obdrži enak naklon kot pri novi samopostrežbi.

3. Čelni elementi ostrejša in lesena obloga venca naj bo enaka kot pri samopostrežbi.

4. Strešna ploskev proti cesti II. reda Laško—Zidani most je od sle-

mena, ki tvori obojestranski napušč ca. 1 m, prirezana poševno k vogaloma.

FOTOGRAFSKI POSNETEK OBSTOJEČEGA STANJA S CESTE II. REDA LASKO—ZIDANI MOST. ČRNO VRISANE ČRTE NAKAZUJE LINIJE NOVEGA IN OBNOVLJENEGA OBJEKTA

5. Obstoječe line se podaljšajo od venca do tal pritličja, v kletni etaži na severovzhodni fasadi (proti cesti II. reda) line lahko ostanejo, obstoječi balkon se odpravi, kletni obodni zid pa se obnovi v kiklopskem stilu.

6. Ob njem se uredi terasa za bife, ki mora obvezno biti zagrajena z nizkim parapetnim zidom iz naravnega kamna, vključno do tretje line iz smeri od trgovine. Obvezno je na omenjeni terasi ob nasipu zasaditi zeleno bariero.

7. Terasa mora biti ob trgovini dostopna na predvideno višjeležečo teraso ob bifeju in navzdol na plató pri samopostrežbi.

8. Dovoz do skladiščnega objekta je po lokalni cesti Rimske Toplice—Šmarjeta, dovoz do kletnih prostorov

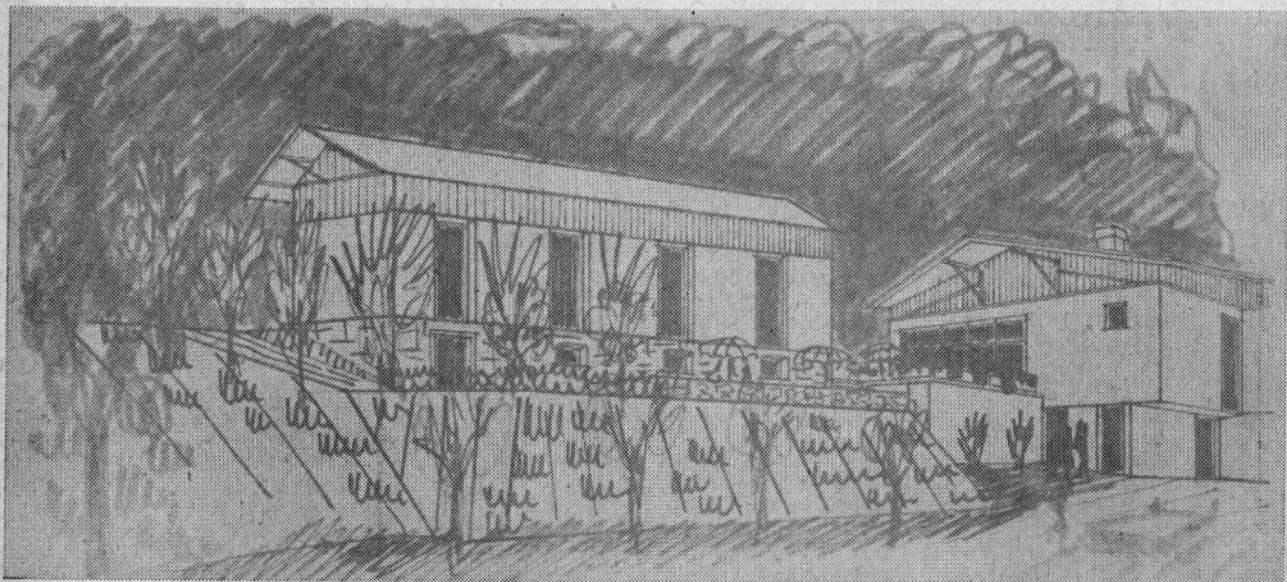
pa s te ceste na južni strani objekta.

9. Okolje je treba prilagoditi projektu zunanje ureditve samopostrežne trgovine.

10. Fasada objekta naj bo temneje niansirana od samopostrežbe.

Kot smo že na začetku omenili, je možna adaptacija le pod naštetimi pogoji. Predvsem pa je glavni in edini pogoj ta, da investitor našeto v celoti upošteva.

SLAVKO LEŠNIK
dipl. ing. arh.

IDEJNA SKICA, KAKOR NAJ BI PO ZAMISLI ARHITEKTA IZGLEDAL OBNOVLJENI OBJEKT KOMPOZICIJSKO VKLJUČEN V URBANISTIČNO IN ARHITEKTONSKO CELOTO

JANEZ KRSTNIK VALVASOR IN LAŠKI ŠPITAL (5)

To poslopje je bilo prizidano k špitalski cerkvi, tako da so cerkev lahko uporabljali oskrbovanci obeh špitalov. Od tedaj je imelo Laško dva špitala: Meusenreiterjev špital so imenovali odslej stari špital, Valvasorjev špital pa so imenovali novi špital ali kar Valvasorjev špital. Zgradba Valvasorjevega špitala stoji še danes, čeprav že večkrat prezidana, to je sedanji hotel Savinja.

V oporoki je Valvasor posvetil špitalu celo poglavje. Najprej govori o slabih izkušnjah, ki jih je imel z Meusenreiterjevim špitalom. Zapisal je, da tak špital sprejema in vzdržuje zelo malo revežev, darovana imovina namreč izgine, ker jo večinoma porabi za svoje potrebe špitalski duhovnik, katerega je pri tem sram, da bi nosil naziv špitalskega mojstra in opravljal njegove posle. Mnogo ljudi se nad tem pohujšuje in jezi in nočejo več takemu špitalu darovati. To je Valvasorja zelo ganilo in je »zaradi Boga in revežev« zapustil špitalu 4 kmetije s podložniki v Loki pri Radečah, ter kmetije s podložniki v Jesenovcu (v bližini Dola pri Hrastniku) z vsemi dajatvami in davščinami, da bi tudi odslej lahko sprejemali in vzdrževali ljudi v stiski, ki so vredni podpore. Dalje je odredil, naj eden izmed njegovih nečakov Mosconov po njegovi smrti skrbi za laški špital, da se po njegovi smrti ta ustanova ne bo izpridila in da bodo njegovo imovino uporabljali za oskrbovanje bolnikov in revežev ter za njihov pogreb.

Nečaki Mosconi naj po posvetovanju z dobrimi in poštenimi laškimi meščani izberejo primernega duhovnika, ki naj v špitalski cerkvi trikrat na teden mašuje, enkrat tedensko pridiga in skupno z oskrbovanci moli za Valvasorja, njegovo ženo, dediče in prijatelje »kot ustanovitelje.« Poleg tega naj nečaki izberejo med laškimi meščani ali drugod »pošteno krščansko osebo« za špitalskega mojstra, ki bo »bolj zaradi Boga kakor zaradi plače skrbel za uboge ljudi«. Nečaki naj duhovnika in špitalskega mojstra primerno plačujejo, iz ostalih dohodkov pa naj v špitalu vzdržujejo 18–20 bolnikov ali revežev, ki naj dobivajo tudi pošteno hrano. Oskrbovanci naj bodo podaniki obeh Valvasorjevih gosposčin, namreč iz Laškega in Srajbarskega turna pri Krškem. Nečaki Mosconi naj poskrbijo, da bodo skrb za špital prenesli tudi na svoje dediče.

Res je moralo biti Laško Valvasorju posebno pri srcu in v Laškem

predvesm špital, da je zanj toliko skrbel ter da je bila njegova poslednja želja, da prepeljejo njegovo truplo iz Srajbarskega turna pri Krškem v Laško in ga pokopljejo v špitalski cerkvi.

Zanimivo je, da imamo 6 let po Valvasorjevi smrti prvi podatek o zdravstvenem delavcu v Laškem. V letih 1587–1590 je deloval v Laškem kirurg (ranocelnik) Hieronim de Castillia, po rodu Španec. Leta 1590 je v

opravljal tudi zdravniške usluge.

Ko govorimo o zdravstveni službi v naših krajih, se lahko spomnimo kuge, ki je večkrat razsajala. Posebno huda epidemija je bila v letih 1646/47. Tedaj je bila 30-letna vojna, ki je pospeševala epidemije, pa tudi higienske razmere so bile tedaj take, da se je bolezen hitro širila. Učinkovitega zdravila proti kugi pravzaprav ni bilo; najpogosteje so uporabljali prah posušenih in stolčenih krastač,

SRAJBARSKI TURN PRI KRŠKEM, KJER JE 1581 UMRL JANEZ KRSTNIK VALVASOR

Celju umrl padar (ranocelnik) Anton Florian in na njegovo mesto je laški župnik Polydor de Montagnana priporočil ranocelnika Hieronima de Castillia. V priporočilnem pismu piše, da je Castillia tri leta deloval v Laškem, da zna uravnavati zlomljene kosti in zdraviti raka ter druge bolezni, zato ga priporoča in prosi, naj ga nastavijo kot ranocelnika za celjsko področje. Prošnji so ugodili in Hieronim de Castillia je odšel za ranocelnika v Celje. V tistem času je za zdravstvo v Celju skrbel en doktor medicine, njemu v pomoč pa je bil ranocelnik, ki je opravljal večino obiskov na terenu, saj že župnik Montagnana piše v priporočilnem pismu za Hieronima de Castillia, naj mu dajo v uporabo dva konja za opravljanje službe na težkem celjskem terenu. Razen v Celju so imeli doktorja medicine še v Mariboru, Ptuj in Radgoni, drugod pa so se morali zadovoljiti z ranocelnikom. Tudi v Rimskih Toplicah je tedaj verjetno bil kopališki mojster (padar), ki je

vendar je večina bolnikov že po nekaj urah ali po nekaj dneh umrla. Zdravniki so zato predvsem skušali preprečiti širjenje bolezni. Kot razkuževalno sredstvo so uporabljali kis in ogenj. Na hišo, v kateri je bil kužni bolnik, so na vrata z apnom zarisali beli križ in to je bil znak, da vanjo ne sme stopiti nihče razen zdravnika, duhovnika (ki je podeljeval zakramente umirajočim) in pogrebcev.

Če se je bilo treba s prebivalci okužene hiše kaj pogovoriti, so pred vrati zakurili ogenj in se pogovarjali skozi plamen, da bi tako preprečili okužbo; če pa sta se zdravnik zaradi pregleda in duhovnik zaradi spovedi morala pogovarjati z bolnikom, so vmes držali gorečo bakljo, da so se tudi tako lahko pogovarjali skozi ogenj; med tem so po sobi škropili s kisom. Osebe, ki so imele opravka s kužnimi bolniki, so nosile posebno obleko, ki naj bi jih varovala pred okužbo.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

Na letošnji kmečki ohceti

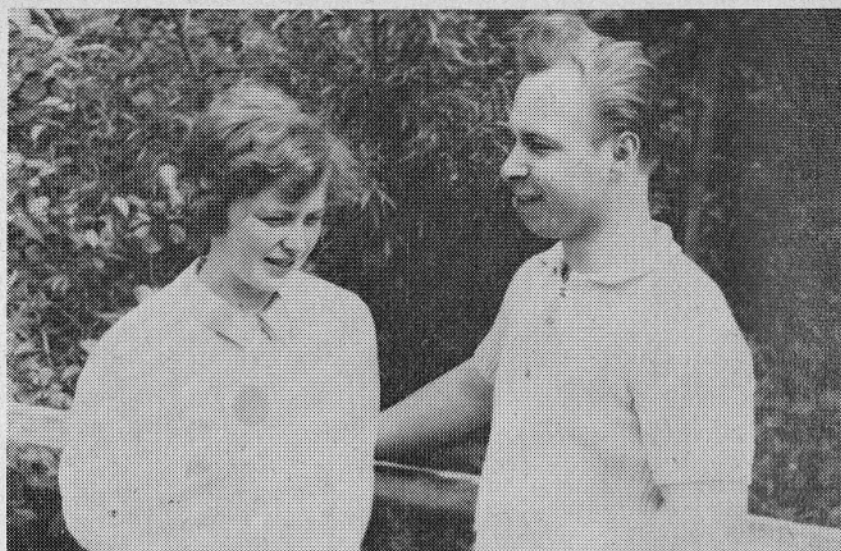
DVA POROČNA PARA

Za tradicionalno kmečko ohcet, ki bo 26. julija 1970 v okviru prireditev »PIVO IN CVETJE 1970« v Laškem, sta se prijavila doslej dva poročna para.

Ta dan nameravata skleniti zakonsko zvezo:

Nevesta **ŠOTER JOŽEFA**, rojena 5. januarja 1952 v Celju, doma iz Laškega št. 227. Po poklicu je vajenka krojaškega podjetja »Moda« v Ljubljani ter ženin **PRISTOVNIK ANTON**, po poklicu avtoličar pri »Avtomon-taži« v Ljubljani.

Drugi par, ki se nam je predstavil s sliko, pa sta:

Nevesta **KOLŠEK STANKA**, rojena 3. novembra 1949, doma iz Marijagradca 18, pošta Laško in ženin **FRECE HENRIK**, rojen 30. aprila 1943, doma iz Ogeč št. 6 pri Rimskih Toplicah.

Oba sta zaposlena pri Mizarskem galanterijskem podjetju »BOR« v Laškem: nevesta kot kurirka, ženin pa kot šofer.

SVEČAN ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA

Ob zaključku letošnjega šolskega leta so učenci Osnovne šole Primoža Trubarja v Laškem s sodelovanjem Kreditne banke Celje priredili v soboto, dne 20. junija 1970 v domu Du-mu Dušana Poženela v Laškem aka-demijo s kulturno zabavnim progra-mom.

V quizu znanja o bančništvu in de-narništvu so se nato pomerile ekipe učencev osnovne šole Radeče, Rim-ske Toplice in Laško. Kreditna banka je najboljše nagradila.

Po akademiji so podelili odlikova-nja najboljšim učencem osnovne šole Laško.

Ljubitelji lepe knjižice so ob tej pri-likli prejeli tudi bralne značke, ki so jih pridobili s tekmovanjem v letoš-njem letu.

Podoben zaključek šolskega leta s kulturnim programom je priredila tu-di Osnovna šola »Anton Aškerc« v Rimskih Toplicah. Zaključek je bil v nedeljo, 21. junija dopolne na »Ašker-čevini« na Senožetih — pred hišo, kjer je bival pesnik, po katerem nosi svoje ime osnovna šola v Rimskih Toplicah.

Poleg učencev in prosvetnih delav-cev iz matične in vseh podružničnih šol so se prireditve udeležili tudi čla-ni Krajevne organizacije ZB Rimske Toplice, katerim so že z vabili na pri-reditev posebej čestitali za praznik borcev in dan vstaje.

Po pozdravnem nagovoru in govo-ru o pomenu bralnih značk so se zv-rstile deklamacije in pevske točke učencev. Za tem so podelili bralne

značke Antona Aškercarja, ki si jih je z vseh šol pridobil 101 učenec. Razen tega so najboljši in najmarljivejši učenci z matične in podružničnih šol prejeli knjižne nagrade.

Topli sončni žarki prvega poletnega dne so se že razlivali preko Senožeti, ko so udeleženci zapuščali »Ašker-čevino«, ki po 14 letih, odkar je bila obnovljena, terja določene nove rešitve, da bi ostal ohranjen takšen dom, v kakršnem je nekoč bival pe-snik balad in romanc — Anton Aš-ker.

Kdo se bo to pot zavzel za to?

Posojilo za financiranje vrtin termalne vode v Rimskih Toplicah

Obstoječi viri termalne vode v Rim-skih Toplicah sicer zadostujejo za po-trebe vojaškega zdravilišča, ne omogo-čajo pa nobenih razširitev turističnih kapacitet, ki bi bile vezane na termal-no vodo. Tudi obstoječi odprti bazen se prepočasni polni s termalno vodo.

Zadnje čase raste interes investitorjev, ki bi bili pripravljeni vlagati svoja sreč-stva v izgradnjo naših turističnih cen-trov. Program razvoja turizma v občini bi moral biti kompleksen, predvsem pa bi moral temeljiti na optimalnem izkoriš-čanju vseh naravnih prednosti, kamor spada nedvomno in prvi vrsti termalna voda.

V Laškem so raziskovalna dela na ter-malnih vrelcih pokazala zelo ugodne re-zultate in je na voljo dovolj vode. V Rimskih Toplicah take raziskave še niso bile izvršene, zato bi bilo ta dela treba čimprej opraviti.

Pristojni občinski organi so že zapro-

sili sklad B. Kidriča v Ljubljani, da bi financiral raziskovalna dela, medtem ko naj bi občina financirala same vrtine, ko bodo raziskave gotove. Zadostne količi-ne termalne vode, za katere strokovnjaki menijo, da jo je v globini od 180 do 200 metrov še dovolj, bi bile vsekakor prvi pogoj in solidna osnova za izgradnjo tu-rističnih objektov v Rimskih Toplicah. S tem vzporedno je treba povedati, da prostorska dokumentacija za izgradnjo turističnih objektov že obstoji, v izdelavi pa je tudi program razvoja turističnega centra.

Da bi vprašanje termalne vode pre-maknili naprej, je občinska skupščina na zadnji seji sprejela sklep o najetju posojila za financiranje vrtin termalne vode v Rimskih Toplicah do višine 300.000 dinarjev.

DAVČNI ZAVEZANCI

bodo v prihodnjih dneh prejeli položnice za III. akontacijo prispevkov in davkov občanov, ki mora biti plačana do 15. avgusta 1970.

Razen tega mora biti plačana do 10. julija tudi II. akontacija prispevka za uporabo mestnega zem-ljišča.

Akontacije, ki do teh rokov ne bi bile plačane, bodo izterjane prisilno.

Davčna uprava

DOBRA UDELEŽBA NA PREDAVANJIH O VSELJUDSKI OBRAMBI

Zveza združenj rezervnih vojaških starešin Jugoslavije je organizacija, ki je prva poklicana, da spremlja vojno strateški in politični položaj v svetu. Da bi njeni člani o vsem tem bili obveščeni, je bil izdelan program predavanj, ki zajema takšno tematiko.

Republiška komisija za plan in program v sodelovanju z republiškim sekretariatom za narodno obrambo in štabom za vseljudski odpor je pripravila naslove tem. V okviru teh tem je potem občinski odbor v letošnjem letu izdelal program za občinsko združenje, ki zajema tri krajevna združenja in eno sekcijo. Ta združenja so v Laškem, Radečah, Rimskih Toplicah in sekcija v Jurkloštru, ki

spada pod krajevno združenje v Rimskih Toplicah.

Občinski odbor je izdelal urnik predavanj. Predavatelji, ki jih je priskrbel delavska univerza, so dobro izvedli svojo nalogo.

Na predavanjih iz vseh treh tem, ki so bile na programu, so krajevna združenja dosegla naslednjo udeležbo: Laško 54,07 %, Radeče 53,80 %, Rimske Toplice 62,51 % in Jurklošter 80,60 %. Skupna udeležba v občini je torej 62,75 %.

V tem izračunu so zajeti tudi tisti rezervni starešine, ki so sicer na predavanja vabljeni, niso pa se jih obvezni udeležiti. Če te starešine iz izra-

čuna izločimo, dobimo 75 % udeležbo. Takšen rezultat pa je za tako široko področje zelo dober.

Pri izvedbi teh predavanj so se pojavile tudi nekatere organizacijske in tehnične pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba v bodoče odpraviti. Bilo je tudi nekaj rezervnih starešin, ki so predavanja zamujali in tako motili izvajanje. Za rezervnega starešino to ni najbolj vzgledno, poleg tega pa se moramo navaditi na red in disciplino.

V bodoče bi morda kazalo program raztegniti in tako poiskati še več možnosti za udeležbo, da bi bili rezultati še boljši.

Rudi VREČAR

MOTIV IZ LASKEGA — LINOREZ PLEŠKA, UCENCA 8. a RAZREDA OSNOVNE ŠOLE PRIMOZA TRUBARJA V LASKEM

Gibanje prebivalstva v občini

SMRTI:

- SIMERL Terezija, (87), gospodinja, Sedraž 20;
- BASTIČ Dominik, (71), upokojenec, Radeče 217;
- KNAVS Neža, (69), gospodinja, Jelovo 22;
- BAUMKIRCHER Jože, (84), upokojenec, Radeče 2;
- KLEMBAS Henrik, (42), kmet, Vrholovo 32;
- HIRSELJ Jožef, (48), upokojenec, Njivice 13;
- TASKAR Marija, (67), gospodinja, Obrežje 15;
- POZLEP Franc, (66), kmet, Lokavec 62.

»Nashe delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TICAR — Uredništvo in uprava: Laško 1, telefon 73-045, interna številka 4 in 6 — Cena za to dvojno številko 2 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 5071-637-55 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vracamo. Tisk in kličej GP Cetis Celje

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKE POSTAJE LAŠKO

ZA JULIJ-AVGUST 1970

V juliju in avgustu 1970 bo dežurna služba Veterinarske postaje Laško poslovala po naslednjem razporedu:

1970	ZIVINOZDRAVNIK
3. 7.— 6. 7.	Dipl. vet. Kogovšek Jože, Laško
11. 7.—13. 7.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče
18. 7.—20. 7.	Dr. Malenšek Slavko, Laško
21. 7.—23. 7.	Dipl. vet. Kogovšek Jože, Laško
25. 7.—27. 7.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče
1. 8.— 3. 8.	Dr. Malenšek Slavko, Laško
8. 8.—10. 8.	Dipl. vet. Kogovšek Jože, Laško
15. 8.—17. 8.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče
22. 8.—24. 8.	Dr. Malenšek Slavko, Laško
29. 8.—31. 8.	Dipl. vet. Kogovšek Jože, Laško

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure jutraj drugega dne.

Dežurni veterinar vrši umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemenice na določenem mestu.

V nujnih primerih lahko kličete na telefon št. 73-996 (dr. Malenšek Slavko).

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA JULIJ-AVGUST 1970

V času od 1. 7. do 30. 8. 1970 bo dežurna služba zdravnikov in medicinskih sester za področje Laško in Rimske Toplice (od sobote popoldne do ponedeljka jutraj tudi za območje Radeče) in k temu spadajoče okolice poslovala po naslednjem razporedu:

1970	Zdravnik	Medicinska sestra ali bolničarka
1. 7.— 5. 7.	Velikonja dr. Tone	Turin Elizabeta
6. 7.—12. 7.	Pečar dr. Samo	Maroša Marija
13. 7.—19. 7.	Dolanc dr. Jože	Sölöši Helena
20. 7.— 2. 8.	Velikonja dr. Tone	Turin Elizabeta
3. 8.—16. 8.	Pečar dr. Samo	Maroša Marija
17. 8.—30. 8.	Dolanc dr. Jože	Sölöši Helena

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih do 12. ure. Vsi bolniki in poškodovanci, ki jim je potrebna nujna zdravniška pomoč, naj se javljajo izven rednega delovnega časa dežurnim v ambulantni.

Prevozništvo Zorko Jože Laško	HRASTELJ PETER mizarstvo Laško	<i>Gostilna »Pri lovcu«</i> DRAKSLER ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH Kleparstvo ŠAUBERGER LAŠKO
KRANJC PETER parketar Laško	PAVČNIK KARL <i>rezbarstvo</i> Laško	HOMŠEK DRAGO ELEKTROINŠTALATER Laško AVTOMEHANIČ STRAMŠEK PAVLE Laško
Mesarija KARLATEC JOŽE Laško		<i>Lesostrugar</i> Pasarič Rudolf Laško
Gostilna PERDIH ANA LAŠKO		Rozman Jože KROJAČ LAŠKO AVTOLIČARSTVO Ojsteršek Alojz DEBRO — LAŠKO

ZA OBISK IN NAROČILA SE TOPLO PRIPOROČAMO! — DOBRO IN SOLIDNO BOSTE POSTREŽENI

POSEBNA PRILOGA GLASILA SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO »NAŠE DELO«

Laško, julija 1970

METOD ROTAR

predsednik Gasilske zveze Slovenije

ISKRENE ČESTITKE

Sto let dela neke organizacije v tako razburkanem obdobju zgodovine, v kateri so veliki narodi vztrajno in brezobzirno hoteli, da uničijo male, je izredno pomembno za vsako nacijo. Še dvakrat bolj pomembno pa je za tako, kot je slovenska, ki ni samo majhna, ampak živi na prostoru, na katerem so se tako živo križali interesi velikih. Mestece Laško leži prav v osrčju križanja teh interesov, pa je zaradi tega bil vsak podvig v njem še toliko bolj dragocen. Zato pa je bil tudi toliko bolj izpostavljen udarcem velikih, ki jih je spremljala borba zavednih Slovencev z Nemci in nemškutarji. Zgodovina Gasilskega društva Laško je samo odsev teh okoliščin. In prav zaradi teh izjemnih okoliščin je delovanje društva toliko bolj dragocen kamen v mozaiku borbe za osveščanje slovenskega človeka, borbe za lastno svobodo, za svoj prostor pod soncem.

Združevanje pod praporom samopomoči, ki ga je Gasilsko društvo v Laškem dvignilo med prvimi na Slovenskem, je zato dajalo zgledno spodbujanje drugim. Na ta prispevek laških gasilcev k razvoju gasilske misli smo ponosni vsi. To je še en dokaz, da se zvestobi svojemu narodu, ki zna prav zaradi velikih žrtev še posebej ceniti svojo svobodo, nismo nikoli izneverili. Preveč smo bili ogroženi, da bi posameznik bil lahko izven te slovenske skupnosti. Zato pa se vsak lahko tudi zanese nanjo.

NAGRADA OBČINE LAŠKO — 2. JULIJ

Za dosežene uspehe na področju družbenih dejavnosti je Skupščina občine Laško ob letošnji 100-letnici obstoja podelila prvo nagrado za leto 1970

GASILSKEMU DRUŠTVU LAŠKO

Nagrada bo izročena na dan občinskega praznika 2. julija 1970 na slavnostni seji občinske skupščine.

Pomoč bližnjemu je naše geslo. Pod tem geslom ni in ne more biti špekulacij. Požrtvovalnost, človečnost, preziranje nevarnosti, neprestana težnja po usposabljanju, da jo premaguje, da hodi v korak z napredkom v korist te naše skupnosti, so vrline, ki nam gasilec nikoli niso bile niti najmanj tuje. In čeprav so nam že sto let dobro poznane, so nam še vedno sveže in dragocene. Zato nanje tudi lahko vsakdo računa.

V tej slovenski skupnosti imajo prva gasilska društva še posebno mesto, ker so bila pač pionirji slovenskega gasilstva in ker so morala vzdržati viharje, ki so butali ob nje.

Ko se ob tako visokem jubileju pridružujem v imenu Gasilske zveze Slovenije in v svojem s čestitkami številnim prijateljem Gasilskega društva Laško pa mu obenem želim, da z vso upravičeno samozavestjo in poznano zavzetostjo tudi v prihodnje še uspešneje opravlja svoje poslanstvo v korist in zadovoljstvo vsega prebivalstva tega bisera med slovenskimi mesteci — Laško.

MIHA PROSEN

N A P O M O Č !

Pozdravno pismo predsednika občinske skupščine
gasilec

Gasilsko društvo Laško praznuje letos 100-letnico obstoja in delovanja. Visok in pomemben je ta jubilej. Prav poseben značaj pa ima, ker ga praznujemo v letu, ko jugoslovanski narodi praznujejo 25-letnico osvoboditve. Pomemben je tudi zato, ker ga praznujemo v času, ko že občutimo konkretne sadove naše socialistične izgradnje. Doseženi rezultati so potrdilo naše socialistične revolucije, potrdilo pravilnosti poti, ki smo si jo utrli v boju za resnično družbeno samoupravljanje, ko je delovni človek in občan osvobojen in resnično gospodar sadov svojega dela. Nobenega dvoma ni, da je napredek, ki smo ga dosegli v zadnjih desetletjih, rezultat dela in naporov vseh naših narodov. V to veličastno vsakodnevno borbo za vsestranski napredek naše družbe, se enotno vključujejo vsi napredni činitelji te družbe, med katere štejemo tudi gasilsko organizacijo.

Dolga je bila pot, ki jo je prehodila gasilska organizacija na Slovenskem. Mnogo žrtev in naporov je bilo potrebnih, da so bile uspešno premagane številne ovire in težave.

Če bi hoteli ob tej priliki le bežno analizirati razvojno pot Gasilskega društva Laško, potem bi ugotovili, da je bilo potrebno veliko idealov, požrtvovalnosti in nesebičnosti posameznikov, da so bile naloge društva uspešno izpolnjene.

Načela, ki se v vsakodnevnem delu in življenju gasilskih organizacij uresničujejo, so pripomogla, da se članstvo društva aktivno vključuje v vse oblike družbenega življenja v občini. Lahko podčrtam, da sta gasilstvo in požarna varnost postali nujni službi našega sistema z nalogo, da varujeta tisto, kar naša družba in naši delovni ljudje oziroma občani imajo in ustvarjajo.

Vsa veličina in pomen tega dela in udejstvovanja pa je v tem, da se razvija brez plačila ali priznanja, ki bi si ga sleherni gasilec za svoj neprecenljiv prispevek

(Nadaljevanje na 2. strani)

EDO JELOVŠEK

NESEBIČNO V SLUŽBI LJUDSTVA

KRATKA ZGODOVINA GASILSTVA V LAŠKEM OD USTANOVITVE DO DANES

Gasilne naprave so stari Laščani vzdrževali že v 18. stoletju na Glavnem trgu pod nadstrešjem pokopališkega zidu. Po opustitvi tega pokopališča leta 1826 so te naprave prenesli v poslopje današnjega otroškega vrtca.

O požarih pred letom 1870 je znanega silno malo. V laških starih nemških kronikah smo mogli najti le nekaj poročil o večjih požarih. Tako so Turki leta 1487 skoraj docela požgali trg in pri tem uničili tudi trške privilegije. Prav tako je trg pogorel leta 1682. Med 24. aprilom in 5. majem 1635 so bili v Laškem in okolici veliki kmečki pulti, v katerih so kmetje tudi požgali gornji laški grad.

Največja požarna katastrofa, kar jih je trg Laško sploh

udarili v lesen strop, kar je bilo usodno za ves trg. Nena doma je bila v plamenih tudi lesena kočica ob Zikovici (današnja hiša Pasariča). Ljudje so pohiteli na kraj požara, toda v tem trenutku je zavel preko trga strašen orkan. Vse tedanje hiše v mestu so bile krite s škodlami in bile poleg tega večinoma iz lesa. Orkan je bil tako močan, da je nosil velike lesene goreče dele. Po zraku preko trga, čez Savinjo in še dalje čez gorovje celo do Save. Ves trg je bil v plamenih, gorele so celo hiše v Kostelju (današnja Tekstilna tovarna) in pod Smihelskim hribom. Plameni so zajeli laški zvonik, ki je bil krit s škripljem. Vseh šest zvonov se je stopilo, uničena je bila

občinsko brizgalno k Savinji in tako rešil graščinsko poslopje.

V trgu je pogorelo 54 stanovanjskih in gospodarskih poslopij, v Kostelju na drugi strani Savinje pa 6. Gostilničar Janez Mastnak je gasil svojo hišo št. 233 (bivša gostilna pri Marjani) z vso vinsko zalogo. Ljudje so nosili pohištvo, vozove in ostale dele enostavno v Savinjo, a je požar kljub temu uničil vse kar ni segalo pod vodno gladino. Šest oseb je našlo pri požaru smrt: 63 letni barvar Andrej Herman, dve občinski ubogi, dva italijanska delavca in 7-letno dekle. Nočni sij požara je bil viden po velikem delu Slovenije.

Leta 1859 je strahoten požar popolnoma uničil vse nasađe in drevje od vznožja do vrha Huma, ki je imel sliko, kakor da ga je pravkar zapustilo morje.

V spomin na ta požar je dobil pozneje laški trg tudi Florijanovo ulico (kjer sta danes Leben in Pasarič).

Navedena požara sta dala tedanjemu laškemu trgovcu in poštarcu FRANCU TIEBERJU pobudo za ustanovitev organizirane prostovoljne požarne

brambe. Leta 1869 je sklical sejo pripravljalnega odbora v stavbi današnjega Zdravstvenega doma ki je bil takrat last Karničnikov; ti so pozneje tudi pristopili k požarni brambi. V pripravljalnem odboru so bili kot zastopniki laške in krištofske občine poleg Tieberja še: KONRAD AMON, laški župan in predsednik Okrajnega cestnega zastopa; KAREL HEINTZE, rudniški ravnatelj; GEORG ROSMAN, mizar in gostilničar ter JOHANN RANNER, laški nadučitelj. Tieber je bil prvi ustanovni častni načelnik in blagajnik. Na tej seji so izvolili dokončno upravo prostovoljne požarne brambe: IVAN POVSE, gostilničar kot načelnik; KONSTANTIN TRABB, dimnikarski mojster kot tajnik in OTTO WITTHALM tovarnar cementa kot blagajnik. Društvu so dali naziv »PROSTOVOLJNA POŽARNA BRAMBA V LAŠKEM TERGU«. Občina Laško je dala Tieberju na razpolago kot ustanovnemu načelniku staro ročno brizgalno Metz, ki je bila pozneje oddana v Rimske Toplice.

Pravno veljavnost obstoja je dobila Požarna bramba šele s

USTANOVNI ČLANI PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA LAŠKO LETA 1870 — VEBER ADOLF, DROLC JOŽEF, ROZMAN JURIJ, DIVJAK FRANC, VEUTZ GUSTAV, ULAGA KARL, BOTZ JOŽEF, ULIH GUSTAV, TIEBER FRANC, LAZNIK JAKOB, VALENTINIČ KARL, AMON KONRAD, KACIC JERNEJ IN CZERNY MATEVŽ

kdaj doživel, pa je bil požar leta 1840. Bilo je v torek po Beli nedelji dne 28. aprila 1840. Zvečer ob 8.30 je pričela goriti kočica Matevža Peršeta na »PESKU« št. 242 (nad današnjo Mlakarjevo hišo). Dve stari ženi sta cvrli slanino, a sta bili pri tem tako neoprezni, da je goreča mast segla na leseni del kočice. Ker sta ženi gasili z vodo, so plameni goreče masti

stolpna ura in porušila se je polovica zvonika. Šele leta 1842 so zvonik renovirali, Anton Samassa v Ljubljani pa je vili pet novih zvonov. Ko je smihelski zvonar bil plat zvona v stolpu, je čutil okrog sebe tako vročino, da je moral takoj iz stolpa na plano. Zadnji, ki je zapustil trg, je bil učitelj Anton Flis, ki je hitel s staro

NA POMOČ!

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupnosti nedvomno zaslužil. Še več. Gasilci Gasilskega društva Laško so vsa leta delovanja društva prispevali veliko osebnega dela in sredstev, da so si ustvarili imetje oziroma opremo, s katero razpolagajo.

Ta resnica zahteva, da bo naša družba kot celota v bodoče vlagala več sredstev in naporov za razvoj in usposabljanje te dejavnosti. Napredek in povečanje proizvodnje, kar pomeni hkrati tudi povečanje osebnega in družbenega premoženja, terjata, da se vzporedno povečajo tudi budnost, strokovna usposobljenost in materialna opremljenost službe požarne varnosti. V času obstoja in delovanja Gasilskega društva Laško se je tako v vodstvu društva kot v samem aktivnem članstvu vrstilo mnogo ljudi. Lahko trdim, da imajo vsi brez izjeme zasluge za to, da je društvo doseglo stopnjo strokovnosti in opremljenosti, s katero razpolagajo.

Zato čutim dolžnost, da se v imenu naše občinske skupščine in preko nje v imenu vseh naših občanov iskreno zahvalim za dosedanje nesebično in požrtvovalno delo vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali, da je društvo doseglo omenjene rezultate, z željo, da bi tudi v bodoče čuvali premoženje naše družbene skupnosti in naših občanov ter aktivno sodelovali v skupnih akcijah v korist nadaljnjega napredka naše komunne in naše družbene socialistične skupnosti kot celote.

potrditvijo društvenih pravil, ki so se glasila: **PRAVILA PROSTOVOLJNE POZARNE BRAMBE V LAŠKEM TERGU.** (Statuten der freiwilligen Feuerwehr zu Markt Tüffer). Tüffer 1870. Druck von Ign. v. Kleinmayer & Bamberge in Laibach. Verlag der Freiwilligen Feuerwehr.

Pravila imajo 22 paragrafov, pisanih izmenoma najprej v slovenskem jeziku in šele nato v nemškem. Paragraf 1 se glasi: »Namen požarne brambe v laškem tergu je vredjeno, skupno delovanje pri nevarnosti ognja, v varstvo življenja in posestva laških prebivalcev in okoljščine.« V paragrafu 3 beremo med drugim: »K delavnim udom spadajo odrasčeni moški prebivalci terga ino okolščine ino se verste: a) v plezavce, b) v škropivce, c) v gasilce, d) v varhe«. Pravila se zaključujejo na strani 18 takole: »Na laškem tergu, 14. septembra 1870. Za odbor: Amon m. p., Janez Raner m. p., Franz Tieber m. p. Zupništvo nad Laškim, 18. septembra 1870. Karl Valentinič, župan, Georg Rosman, občinski svet; Konrad Amon, obč. svet.« Na strani 20 je oblastno odobrenje: Stev. /11664. Pravila, ki so zložena po paragrafu 9 društvenega zakona od 15. listopada 1867, se poterdijo. V Grazu, 24. septembra 1870. Neubauer m. p. Staatshalter«. Tem pravilom je priložen »Službeni red Prostovoljne požarne brambe v Laškem tergu (Dienst-Ordnung der freiwilligen Feuerwehr in Markte Tüffer 1870). Tisk isti. Ta službeni red je razdeljen v sedem poglavij in

LAŠKI GASILCI PRED POL STOLETJEM

37 paragrafov. Zaključuje se: »Na Laškem tergu, 4. oktobra 1870«. Za prostovoljno požarno brambo: France Tieber, m. p. glavar požarne brambe, Dragotin Haince m. p., glavarjev namestnik, Aleš Ivan m. p., voditelj plezalcev«. Na strani 26 pa je odobrenje občine: »St. 507. Poterdilo je predstojeci službeni red občinsko svetovavstvo 12. oktobra 1870. Zupnija na Laškem, dne 14. oktobra 1870. Dragotin Valentinič m. p., župan, Konrad Amon m. p., obč. svet.«

Se danes imajo laški gasilci v svojem domu prvo sliko štirinajstih rednih gasilcev z datumom 20. september 1870, posneto pred današnjo stavbo Zdravstvenega doma.

Prvi gasilski instruktorji so prihajali v Laško iz Celovca, Gradca in Dunaja.

Požarna bramba je dobila kmalu po ustanovitvi tudi svoj društveno zastavo. Nabavila jo je žena prvega ustanovnega načelnika Katarina Tieber pri nekem dunajskem podjetju. Prapor je bil iz zelene

težke brokat svile, vezene z zlatimi nitmi in pripetim s srebrnim vencem. Imel je nemški napis. Letnica razvitja prapora ni ohranjena. Ker je Katarina Tieber umrla že leta 1879, je bil prapor razvit v razdobju med 1870—79. Ob prevratu leta 1918 je ta prapor izginil neznano kam. Hkrati je izginil razen redkih primerkov tudi ves arhiv iz pred leta 1918. Večino starih zgodovinskih podatkov o laških gasilcih nam je ohranil laški nadučitelj in kronist v svojem nemškem rokopisu »Ortschronik Tüffer und Umgebung 1886—1922« v petih zvezkih, ki jih hrani laški muzej. Redno je vpisoval vse važnejše dogodke o laški požarni brambi.

Nekaj podatkov ima tudi Ignac Orožen v knjigi »Das Bisthum und die Diözese Lavant, IV Theil — Das Dekanat Tüffer, Graz 1881«. Za pravilnost imen posameznih gasilcev smo uporabili stare domovinske matice občine Laško in mrliško knjigo župnije Laško.

Graška »Tagespost« dne 8. 10. 1895 poroča o laski gasilski proslavi 25-letnega delovanja, ki je bila na dan 6. 10. 1895 pod vodstvom gostilničarja in laškega župana Adolfa Webra. Na tej proslavi je omenil vse člane že navedenega pripravljalnega odbora, prve uprave

POKOPALIŠKI ZID Z GASILNIMI PRIPRAVAMI — DOLGA LESTEV POD NADSTRESJEM ZIDU JE DOBRO VIDNA — FOTOGRAFIJO TE SLIKE HRANI LAŠKA MUZEJSKA ZBIRKA

(Nadaljevanje na 4. strani)

NESEBIČNO V SLUŽBI LJUDSTVA

(Nadaljevanje s 3. strani)

in prvih rednih članov požarne brambe.

Casovno so si sledili kot načelniki laške požarne brambe od 1870 do 1918: Franc Rieber, Ivan Povše, Adolf Weber, Paul Bast (gostilničar in usnjar), Jurij Benedek (dimnikar) in Maks Košir (kovač).

8. 1906 so imeli slavnost v restavraciji Adolfa Webra (danes trgovina z zelenjavo), kjer so odlikovali 15 članov za 25-35-letno delovanje. Ob 38. občnem zboru dne 3. 2. 1907 so imeli 44 rednih, 46 podpornih in 3 častne člane.

Na občnem zboru dne 24. 12. 1908 so ustanovili pogrebni od-

46 rednih, 43 podpornih in 3 častni člani.

Med vojno 1914—1918 kronist Valentinič ne navaja nobenih zapisnikov več o laški požarni brambi.

Prvi občni zbor v bivši Jugoslaviji je bil v dvorani gostišča »HENKE« dne 14. 3. 1920 še pod vodstvom načelnika Makša Koširja. Poveljstvo je bilo dotedaj še vedno v nemškem jeziku. Izvolili so slovensko vodstvo in upravo. Načelnik je postal lesni trgovec Josip Osolin. Stanje blagajne je bilo 4.804,86 kron. Ze po kratki dobi je načelnik Osolin odstopil in mu je sledil Blaž Zupanc, brivski mojster, ki je bil velik narodnjak. Pod njegovim vodstvom so slovesno praznovali 50-letnico društvenega obstoja v dneih 15. in 16. maja 1921. Duška razigranemu veselju je v ranih urah tedaj dajala domača Windischeva kmečka godba. Tedaj so razvili nov društveni prapor. Izdelalo ga je podjetje Spack v Gradcu za 18.000 kron. Največ zaslug za prapor je imel neutrudni narodnjak Blaž Zupanc. Kljub takim izdatkom so imeli gasilci ta dan še 4.000 kron čistega dobička.

Prapor je bil na razstavi v izložbi trgovine Haas v Grazu. Ker je imel pripet slovenski trak, so avstrijski akademiki zahtevali odstranitev prapora, vendar jim to ni uspelo. Tako je laški gasilski prapor dočkal svoj prvi ognjeni krst. Praporu je botrovala Aneta Elsbacher, žena laškega veletrgovca, ki je trak darovala s svojim imenom in letnico 1921. Prvi praporščak je bil ključavničar Josip Sipek. V kopališkem parku je bilo veliko slavlje. Sodelovala je godba železničarjev iz Zidanega mosta. Po mestu so korakali člani gasilskih čet: iz Trbovelj, Hrastnika, Dola, Cvena, Prevalj, Ljubljane, Rogatca, Slovenske Bistrice, Zalca, Gaberja, Sentjurja, Sevnice, Radeč, Loke, Varaždina in Zagreba. Skupno je bilo 235 mož. Laška četa je imela ob 50-letnici 32 rednih članov. To je zadnje poročilo o laških gasilcih v kroniki pokojnega kronista Karla Valentiniča, ki je umrl leta 1922.

Načelniku Zupancu je sledil Adolf Majcen, ključavničar v Laškem. Pod njegovim vodstvom so leta 1929 nabavili v Linzu novo motorno 600 litrsko brizgalo »Rosenbauer« za ceno 43.000 din.

Leta 1930 je nastopil kot predsednik laških gasilcev odvetnik dr. Fran Roš. Pod nje-

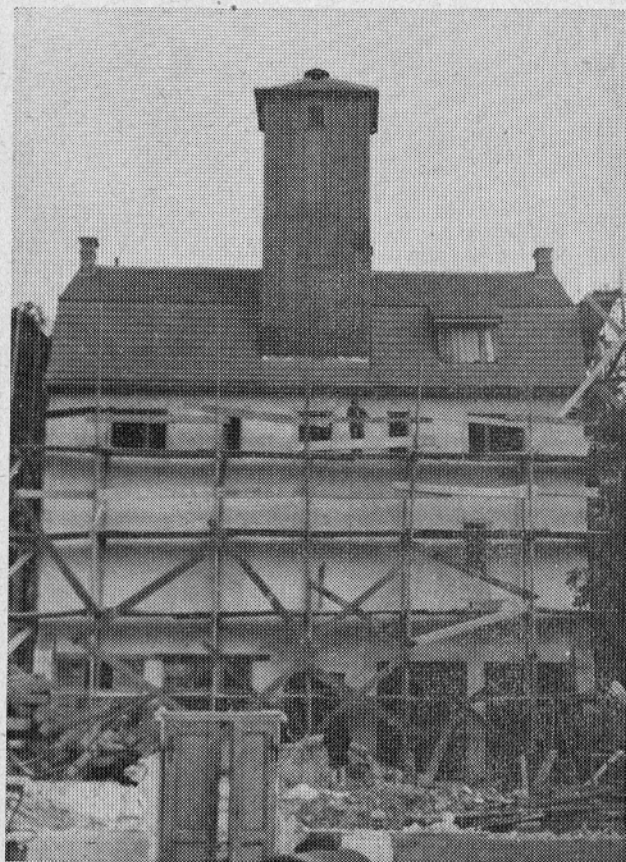
govim vodstvom so nabavili gasilski avto.

V dneih 8. in 9. junija 1930 so praznovali 60-letnico društvenega obstoja. Takrat je imela četa 24 rednih članov. Na to obletnico je prišlo v Laško okrog 2.000 gasilcev, praporov je bilo 15. Skoraj iz vse Slovenije so prišli zastopniki gasilskih društev. Na takratnem sokolskem telovadišču je nastopilo 1200 telovadcev. Slavje so imeli v kopališkem parku. Znameniti Majcenov »cirkus s slonom in kinom z rjuho« je takrat prinesel laškim gasilcem prav lepe tisočake. Sodelovali sta tudi godbi »Zarja« iz Ljubljane in »Železničarje« iz Zidanega mosta.

Po letu 1936 je prevzel vodstvo gasilske čete laški tovarnar Franjo Gerkman. Takrat je bilo 30 rednih članov. Od leta 1936 dalje je četa vidno napredovala. Prav Gerkman je omogočil četi, da je z nakupom starega poslopja »Kamenit« prišla končno do lastnega doma.

V dneih 14. in 15. julija 1939 so slovesno praznovali 70-letnico društvenega obstoja. Na pokopališču so počastili spomin pokojnih gasilcev. Prižgali so plamenice na Sokolskem domu, mostu in »PIVOVARNI«. Stari grad so osvetlili z bengaličnim ognjem in raketami, na Smihelu pa je gorel kres. Odlikovali so najstarejše in zaslužne člane. Po mestu je bil sprevod z okrog 200 gasilci. Sodelovali sta laška mestna godba in godba 39. pešpolka iz Celja. Takrat so nabavili nov gasilski avto »Opel-Blitz« z vso opremo za 14 mož v vrednosti 12.000 dinarjev. Botrovali sta Karolina Gerkman in Marta Trop, žena laškega hotelirja. Mnogi listi so takrat pisali o tem slavlju in o preteklosti laške gasilske čete: Nova doba, od 21. 7. 1939 do 1. 1. 1940; Mariborski »Večernik« z dne 14. in 17. julija, ter 2. avgusta 1939; Slovenec z dne 18. 7. 1939. Nekaj članov sta priobčila tudi dnevnika »Jutro« in »Slovenski narod« že pred slavljem.

Prav v času najlepšega društvenega razcveta pa je druga svetovna vojna tudi med laškimi gasilci zasejala nepopisno gorje. Oblekli so jih v prisilni jopič nemških uniform. Vodstvo je prevzel, pozneje ubiti nemški župan dr. Leo Herman. Rednih članov je bilo tedaj 26. Takrat so imeli laški gasilci največ opravka s požari zaradi številnih partizanskih akcij in letalskih napadov.

OBNOVA PORUŠENEGA GASILSKEGA DOMA V LAŠKEM V LETIH 1946 DO 1947

Dne 30. 1. 1897 je bil glavni občni zbor pod vodstvom Adolfa Webra. Takrat je bilo 58 rednih in 48 podpornih članov. Leta 1898 je bil izvoljen za načelnika Paul Bast. Leta 1901 so nabavili raztezalno Magyrusovo lestev. Dne 24. 1. 1904 je bil občni zbor z izvolitvijo za načelnika Jurija Benedeka. Praznovali so 35-letnico obstoja. Tedaj je društvo imelo 55 rednih in 67 podpornih članov. Leta 1905 je bilo 48 rednih, 48 podpornih in 2 častna člana.

Dne 4. 3. 1906 so imeli že 37. občni zbor. Stanje članov je bilo: 47 rednih, 48 podpornih in dva častna člana. Dne 18.

delek. Po takratni valuti so imeli dohodkov 663,91 kron in izdatkov 582,89 kron. Članov je bilo 44 rednih, 48 podpornih in 3 častni. Ob občnem zboru 6. 3. 1911 je bilo 38 rednih, 50 podpornih in 3 častni člani; 24. 3. 1912 pa 43 rednih, 48 podpornih in 3 častni člani. Dne 4. 8. 1912 so imeli gasilski koncert v dvorani današnjega gostišča »HUM« za izgradnjo društvenega doma.

Dne 22. 3. 1914 so imeli pod vodstvom Jurija Benedeka, ki je odložil funkcijo načelnika, 45. občni zbor v nekdanji Avstriji. Stanje članstva je bilo:

Po drugi svetovni vojni so gasilci z vsemi silami nadaljevali z delom, začetim iz leta 1937. Leta 1946 so nabavili novo motorno 800-litrsko brizgalno znamke Rosenbauer. Staro 600-litrsko je prevzelo gasilsko društvo v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Leta 1947 so udarniško zgradili na razvalinah garaž poslopja Kamenit svoj dom z dvorano, stanovanji in garažami. Postavili so zidani stolp za sušenje cevočevodov in sireno. Do leta

Od leta 1945 do danes je Gasilsko društvo Laško opravilo 179 akcij, na katerih je opravilo 11.086 prostovoljnih ur, opravljenih pri gašenju požarov in pri poplavih leta 1954. 1964, 1966.

Dne 16. 7. 1950 je Gasilsko društvo Laško slovesno praznovalo 80-letnico svojega obstoja. Na predvečer je bila baklada, po bakladi pa akademija v domu »DUŠANA POZENELA«. Na starem gradu so člani zakurili kres. Drugi dan

stoja. Na predvečer je imelo društvo slavnostno sejo. V domu Partizana Laško je bila prirejena akademija. V jutranjih urah je bila budnica. Društvo je razvilo svoj novi prapor s spominskimi trakovi. Ob tej priliki so člani dobili nove paradne uniforme sive barve. Na laškem telovadišču je društvo priredilo ob sodelovanju drugih gasilskih društev skupne gasilske vaje z vsemi stroji in orodji. Tudi ob tej priliki so bila zaslužnim članom podeljena odlikovanja in priznanja.

Društvo je bilo ob svoji 90-letnici leta 1960 odlikovano z najvišjim gasilskim odlikovanjem gasilske zvezde Jugoslavije, katero je podelila Gasil-

ska zveza Jugoslavije. Zaslužni člani v društvu so bili odlikovani z visokimi gasilskimi zvezdami in republiškimi odlikovanji, nekateri pa celo z državnimi odlikovanji. Društvo šteje danes 33 aktivnih članov in 20 pionirjev.

V novi Jugoslaviji so bili predsedniki poleg Gerkmana še: gostilničar Josip Igričnik, mesar Dominik Godler, lesni podjetnik Mirko Kopač, sedlarski mojster Avgust Gradišnik, lesostrugarski mojster Franc Jutriša, nameščenec Alojz Oberžan in varnostni tehnik Rudolf Cestnik.

Poveljniki so bili: mizarska mojstra Roman Mlakar in Franc Puh ter obratovodja Karl Križnik.

GASILSKI DOM V LAŠKEM DANES PO OBNOVI IN DOGRADITVI STOLPA

1949 so imeli na spodnjem delu šolskega vrta pri bivšem sejnišču 25 metrov visok stolp za cevočevod, ki so ga po izgradnji doma podrl.

Otvoritev novega gasilskega doma v Laškem je bila 3. 8. 1947, spominska plošča treh padlih tovarišev: Peternel Frana, Vavpotič Franca in Zavška Maksa pa je bila odkrita na pročelju doma dne 25. 10. 1959.

Leta 1959 je gasilsko društvo nabavilo nov orodni gasilski avto znamke »TAM« s kapaciteto za 10 mož.

je bila budnica in formirana povorka. Pred gasilskim domom so pred spominsko ploščo padlih položili venec in zapeli žalostinko. Nato je sledilo slavnostno zborovanje in prečitana je bila zgodovina laških gasilcev od ustanovitve dalje. Zaslužnim članom so podelili odlikovanja in pohvale. Prosta zabava je bila v parku, sodelovala je mestna godba. Kot vstopnice so izdali posebne spominske značke.

V dneh 2., 3. in 4. junija 1960 je Gasilsko društvo Laško praznovalo 90-letnico svojega ob-

POŽARI PO ZAPISKIH KRONISTOV

Ker je laško gasilsko društvo vseskozi opravljalo plemenito poslanstvo v borbi proti razbesnelemu ognjenemu elementu, je primerno, da v tej zgodovini omenimo vsaj tisto vrsto požarov, ki so jih preživeli od ustanovitve dalje. Od ustanovitve društva 1870 do 1922 je v Valentiničevi kroniki opisanih nad 70 požarov z nad 150 prizadetimi objekti. Od leta 1922 do konca 1940 pa je ugotovljenih nad 50 požarov. Ze te številke pricaajo, kako človekoljubno delo opravlja najstarejša gasilsko društvo v Sloveniji za blaginjo ljudstva.

Prvi požar, ki ga je gasila požarna obramba v Laškem, je bil požar v stanovanju Andreja Elsbacherja dne 25. decembra 1870 ob 22 stop. mraza in 1 meter visokem snegu.

Dne 22. junija 1872 je prišlo v Rečici do strahotne eksplozije Fehleisnove tovarne razstreliva. Eksplozija je ubila 7 delavcev, požar pa je pozne-

je uničil vso tovarno. Obratovodja je vrgel železne ključje po betonskih tleh, da je iskra odskočila na zaloge smodnika.

Leta 1885 je zgorela kovačnica cementarne Withalma v Lahomnem.

Leta 1899 je požar uničil Withalmovo gornjo cementarno. Isto leto je zgorel na današnji Pristavi Flisov marof. V juniju 1906 je pod Humom zgorelo 7 kmečkih objektov. En gospodar je zgorel pri reševanju živine.

Dne 8. januarja 1914 je pogorela oljarna v Zidanem mostu. To je bil največji požar med obstojem laške gasilske čete. Požar je nastal ob 15.30 zaradi cigaretnega ogorka. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Loke, Radeč, Hrastnika, Laškega (30 mož), iz Celja je vozil ob 18.30 osebni vlak s celjskimi gasilci s popolno opremo v Zidani most. Kljub silnim naporom ni bilo mogoče (Nadaljevanje na 6. strani)

PO POŽARU V TOVARNI LESNE GALANTERIJE LETA 1965

»RDEČI PETELIN« NA TURKOVEM MLINU V MARIJA GRADU (1969)

NESEBIČNO V SLUŽBI LJUDSTVA

(Nadaljevanje s 5. strani)

rešiti tovarne. Rešili so samo pisarno, hlev in turbino. Požar je trajal zaradi zaloga olja in tropin 2 dni. Skoda je bila ogromna, a krita z zavarovalnino. Tovarna je bila last podjetja Wertheimer iz Trsta, in je izdelovala ripsovo laneno jedilno in druga olje. Bila je najmodernejša oljarna na vsem bivšem Stajerskem. Vse takratne gasilske čete so imele žrtve zaradi težkih opeklin.

Dne 3. maja 1917 je gorel vagon s petimi konji in so gasilci ustavili vlak med Rimskimi Toplicami in Laškim. A med tem so bili konji že zgoreli.

Dne 16. 2. 1918 ob 8. uri zjutraj je nastal požar v šolskem poslopju na Vrhu nad Laškim. Gasilci so prispeli na kraj požara ob 10. uri. V šoli je bila bolna učiteljica, ki so jo rešili. Bil je hud mráz pod ničlo, ki je skoraj onemogočil gašenje: Stev. 11664. Pravila, ki vrelo vodo in z njo polivati brizgalno in cevi, ker je bila nevarnost, da pogori vsa vas. Požar so udušili šele ob 3. uri popoldne.

V novembru 1920 je požar zajel kozolec kmeta Lokovška po domače Rogliča na Ogečah.

Zaradi viharja se je ogenj razširil na 11 bližnjih objektov, ki so pogoreli. Požar je gasilo 16 gasilcev iz Laškega.

Ob 55-letnici laške gasilske čete je bil podtaknjen ogenj pod Hermanov kozolec. Med tem požarom so gasilci hiteli na kraj požara, zlikovci pa so med tem časom izropali veselečni izkupiček. Nešteto krat je bil požar v Tovarni podjetnikov v Gračnici. Nekaj let zaporedoma so morali laški gasilci na pomoč v Tremarje, kjer je domač požigalec uničeval kmetom poslopja. Jeseni leta 1930 je do tal pogorela Pustova žaga na Marijagradcu.

Nekoč je neki kmet pripeljal voz slame pod železniški podvoz pri Radiotermi in ni mogel izpod njega nikamor več naprej. Tako so mu iskre lokomotive popolnoma uničile slamo in voz.

Dne 25. marca 1943 je izbruhnil v vasi Sentpeter nad Laškim strahoten požar, med katerim je pogorelo 16 objektov. Leta 1949 je docela pogorela vas Turje. Zadnji večji požar na področju laških gasilcev je bil požar Turkovega mlina v Marijagradcu, ki je pogorel do tal.

SALAMANDER ZA POKOJNIM GASILCEM

H koncu te skromne zgodovine moramo omeniti tudi star gasilski običaj »SALAMANDER«, ki so ga prinesli avstrijski gasilci iz Salzburga. Naši so ga praznovali še nekaj let v bivši Jugoslaviji. To je društveni posmrtni ceremonijal po pokopu vsakega aktivnega gasilca. Ta običaj so imenovali tudi »RUDELABSCHIED«.

Ob vsakem smrtnem primeru so sklicali člane na sejo in določili lokal, kjer bo za pokojnim »rudlanje«. Po vrnitvi s pokopališča so gasilci prikorakali v dvorano (današnje gostišče »Hum«) ali pa v prostor današnje trgovine z zelenjavo. Tu so ob sestavljenem omizju imeli najprej zakusko. Nato je poveljnik stoje najavil »SALAMANDER« za pokojnim gasilcem. Imel je kratek žažni nagovor, v katerem je podal življenjepis umrlega in opisal njegove zasluge. Poslušali so ga sede. Vsak je imel pred seboj pripravljen poln vrček piva ali vina. Ko je poveljnik

končal z govorom, je na pripravljenem pladnju prizgal mešanico špirta in soli, ki je zagorela v modrikastem plamenu. Vsi so takoj vstali resno in molče. Med tem je godba igrala žalostinko. Poveljnik je dal ukaz: »Od leve proti desni!« Vsi so prijelji za vrčke in jih eno do dve minuti vrteli v krogu po mizi, da je bilo slišati enakomerno drdranje, pri čemer so polglasno ponavljali v zboru besedo »SALAMANDER, SALAMANDER, SALAMANDER, itd.« Končno so vrtenje pretrgala povelja: »Tri prste od mize, tri prste od ust, k ustom, izpij! Tri prste od ust, tri prste od mize, na mizo!« Takoj nato so morali vsi hkrati pograbit čepice, salutirati ter molče in resno zapustiti dvorano, čeprav je morda še kaj ostalo na mizah.

S tem obredom je bila pokojnemu gasilcu tovarišu izkazana najvišja, zadnja čast in priznanje.

Sedanji sestav upravnega in nadzornega odbora Gasilskega društva Laško

UPRAVNI ODBOR

1. CESTNIK Rudi	— predsednik	— izprašani gasilec
2. KRIZNIK Karl	— poveljnik	— podčastnik
3. OCVRK Milan	— podpoveljnik	— častnik
4. KRANJC Janko	— adjutant	— podčastnik
5. MLAKAR Karolina	— blagajnik	— podčastnik
6. KRASEK Otilija	— tajnik	
7. KRASEK Konrad	— ref. za mladino	— izprašani gasilec
8. CEROVSEK Jože	— gospodar	— izprašani gasilec
9. FLANDER Franc	— član	— izprašani gasilec

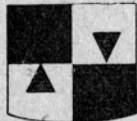
NADZORNI ODBOR

1. KNEZ Alojz	— predsednik	— izprašani gasilec
2. STARC Jože	— član	— podčastnik
3. GRADIŠNIK Avgust	— član	— izprašani gasilec

OSNOVNA SOLA NA BREZI — ZGRAJENA LETA 1968

LIBELA

CELJE

se priporoča

s svojimi izdelki — tehtnicami in birotehnično opremo

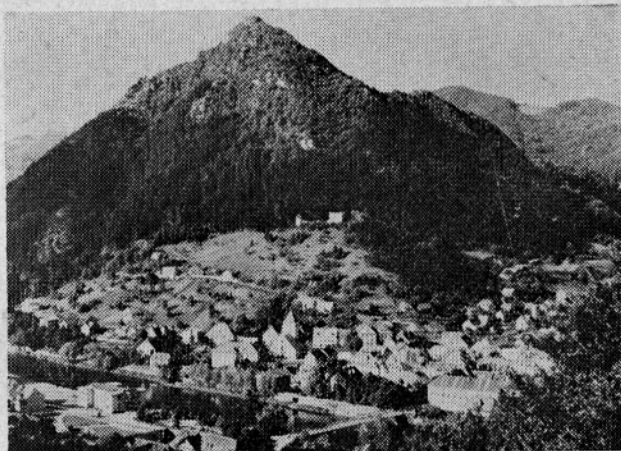
Laško nekoč in danes

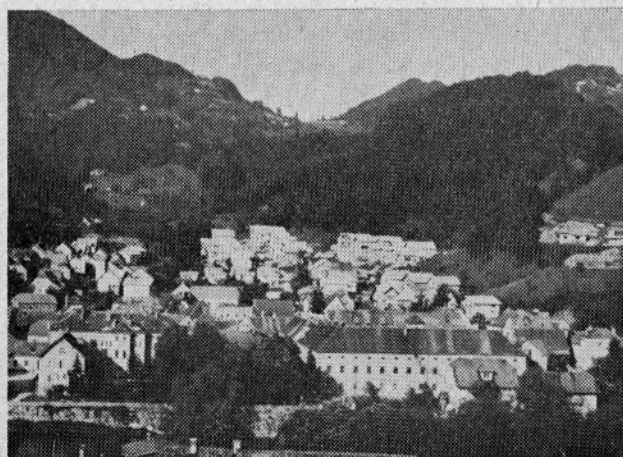
LASKO LETA
1681 PO VISCHER-
JEVI GRAFIKI

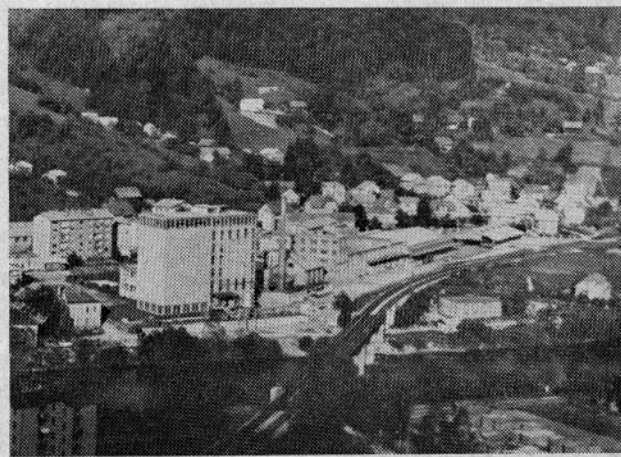
NOVO BLOKOVSKO NASELJE OTOK S SAMOPOSTREZNO TRGOVINO

DANASNJI OSREDNJI DEL LASKEGA

OSREDNJI DEL LASKEGA S POGLEDOM NA NOVO NASELJE TABORJE

LEVI BREG LASKEGA OD PIVOVARNE PROTI MARIJA GRADCU Z NOVO SLADARNO

LAŠKO SKOZI ČAS

Ime Laško kaže na stare prebivalce, ki so pred naselitvijo Slovanov prebivali v teh krajih. Ko so se namreč Slovani okrog leta 600 naselili v teh krajih, so prav na področju Laškega naleteli na močnejšo skupino starih prebivalcev, ki so jih zaradi prejšnje nadoblasti Rimljanov imenovali »Lahe«.

Tako so nastala krajevna imena Laško, Lahomšek, Lahomno, Laška vas, Lahov graben

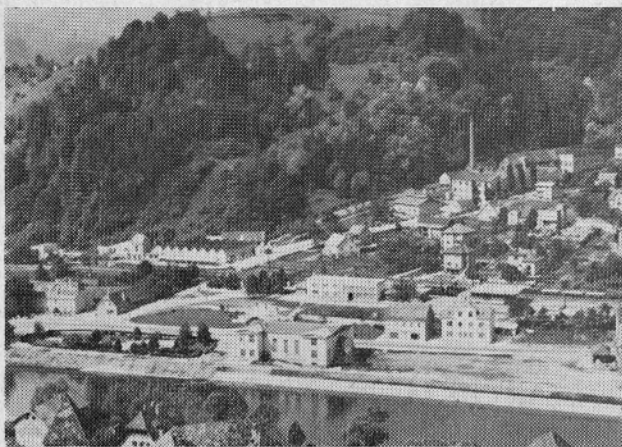
MILOŠ RYBÁŘ

in potok Lahomščica. (Nikjer drugod v Sloveniji ni zbranih toliko imen v skupini.) Tudi številne arheološke izkopanine pričajo, da so tod živeli Iliri, Kelti in Rimljani. Napisi na starih kamnih nam povedo, da so v Rimskih Toplicah že Rimljani uporabljali zdravilne vrelce. Slovenci so se v teh krajih ukvarjali s kmetijstvom in so pri tem morali krčiti gozdove, ki jih je bilo tedaj mnogo več kot danes. Po letu 800 so Slovenci dokončno izgubili samostojnost in prišli pod nemško nadoblast. Novi gospodarji so prinesli s seboj krščansko vero in fevdalni red. V Laškem je bil že zgodaj sedež prazupnije in fevdalne gosposčine. Področji obeh enot sta bili skoraj enaki in sta segali od Tremarja preko Svetine, St. Ruperta (Brez), Jurkloštra, Lisce do Loke pri Zidanem mostu in nato ob Savi

do Trbovelj nato pa preko Hrastnika in Dola na Sedraž, Rečico ter preko Smohorja in Maliča na Tremarje (prvotno je to področje segalo celo preko Save). Sedež tako obširne gosposčine in z njo združenega deželskega sodišča je bil na laškem gradu, ki je bil sezidan v XI. ali XII. stol. in od katerega so se ohranile razvaline na vznožju Huma.

Lastniki laške gosposčine so bile razne fevdalne rodbine, med njimi je bila za Laško posebno pomembna rodbina avstrijskih in štajerskih vojvod Babenberžanov (1192–1246). Zanje je imela posest laške gosposčine velik pomen, ker je bila laška gosposčina zvezā med njihovimi avstrijskimi in štajerskimi posestvi na severu in dolenskim posestvi na jugu ter odskočna deska proti Hrvaški. Posebno vojvoda Leopold VI. je skrbel za ta predele; ob sotočju Savinje in Save je dal sezidati kamenit most (od tod krajevno ime Zidani most), obnovil je kartuzijanski samostan v Jurkloštru in podelil Laškemu tržne pravice (prvič omenjene 1227). Tri najstarejše cerkve v okolišu, ki še danes stojijo, je dal pozidati prav Leopold VI., to so: nadžupnijska v Laškem, nekdanja samostanska v Jurkloštru in župnijska v Loku pri Zidanem mostu.

Ko so Babenberžani izumrli, je gosposčina prišla končno v last Habsburžanov, ki so jo večinoma zastavljali drugim fevdalcem, med njimi tudi celjskim grofom. Od tedaj da-

POGLED NA LAŠKO POD SMIHELOM

lje Laško ni imelo več tistega pomena kot pod Babenberžani in se tudi njegovi posestniki niso več zanj toliko brigali, ker so imeli dovolj drugih gradov. Stari grad pod Humom je začel razpadati, sedež gosposčine pa je bil v graščini, ki so jo leta 1675 zgradili v trgu na levem bregu Savinje (sedaj sedež občinske skupščine).

V XV. stol. je pod celjskimi grofi postalo Celje večje središče, medtem ko je laški okoliš životalil v zatišju, prometne zveze so bile prav slabe, pravih voznih cest sploh ni bilo. Trg Laško je imel svojega trškega sodnika, več letnih sejmov, kot grb pa tri srebrne lilije na modrem polju. Kljub odročni legi so Laško in okoli-

co pretresali razni vznemirljivi dogodki: turški vpadi, kmečki upori, požari, povodnji in kuga.

V dobi humanizma sta ime Laškega (nemško Tüffer) ponesla v svet dva učenjaka, ki sta že po imenu kazala, da sta Laščana, to sta bila Mihael in Avguštín Tifferrus. Mihael je bil vzgojitelj in svetovalec würtemberškega vojvode Krištofa ter sodobnik in dobrotnik Primoža Trubarja in drugih naših reformatorjev (umrl 1555). Avguštín je pa zbiral rimske napise od Italije preko naših krajev do Avstrije; izdelal je tudi načrte za škofijske dvorce v Ljubljani, Gornjem gradu in na Dunaju. Ču 1530 dalje je nekaj let služboval v Laškem kot vikar utemeljitelj slovenske književnosti Primož Trubar. Prvi Valvasor, ki je iz Italije prišel v naše kraje, Janez Krstnik Valvasor (umrl 1581), je pokopan v Laškem in je njegov nagrobnik zidan na kaplaniji. V kaplaniji je bila prva (cerkvena) šola že v XVI. stol., vodil jo je organist. Nadžupnijska cerkev je v jedru obdržala svojo obliko v romanskem slogu, kakršno ji je dal vojvoda Leopold VI.; vendar je bila v gotski, baročni in najnovejši dobi dozidana in je zato odličan pripomoček za pouk umetnostne zgodovine, ker vsebuje prvine toliko različnih slogov. Pomemben umetnostni spomenik je tudi podružna cerkva v Marijagradcu v predmestju Laškega. Pozidana je bila kot taborska cerkev proti Turkom

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU

IN ZGODOVINO

in 1526 poslikana s freskami, ki pomenijo po slogu prehod iz gotike v renesanso. Ker je bilo v XVI. stol. zaradi reformacijskih bojev zidanje cerkva omejeno, so take freske tembolj znamenite.

Sele v letih 1815/16 so zgradili sedanjost ceste Celje—Zidani most na desnem bregu Savinje; s tem je šele ves okoliš dobil dobro prometno zvezo z ostalim svetom in to je omogočilo skromne začetke industrije in rudarstva. Ko so po marčni revoluciji 1848 uveli namesto fevdalnih organov moderne državne organe, je postalo Laško sedež državnega okrajnega sodišča za vse do tedanje področje prejšnjega fevdalnega deželskega sodišča. V trgu so se nastanili uradniki in drugi funkcionarji (notar, odvetnik), ki so bili večinoma Nemci. To je povzročalo narodnostna trenja. Posebno važen dogodek je bila zgraditev železniške proge 1849, kar je še bolj povečalo gospodarski razvoj. V trgu in okolici so nastala razna podjetja, ki pa so razen rudnika in pivovarne prenehala že pred propadom Avstroogrske. V Rimskih Toplicah je bilo že iz rimskih časov znano zdravilišče. Ob gradnji železnice je inženir Leopold Rüdli postal pozoren na tople vrelce na desnem bregu Savinje ob železnici v Laškem in je vrelce zajel ter zgradil zdraviliško poslopje, ki je bilo odprto 1854. Tudi to je spremenilo značaj Laškega; v zdravilišče so začeli od vseh strani prihajati imenitni gostje, v trgu so pa začeli skrbeti za olupšavo in tujski promet; tudi obrt se je tedaj močno razmahnila. V tem času se je preusmerilo tudi kmetijstvo. Trtna uš je uničila številne vinograde, da so jih skoraj popolnoma opustili, namesto njih so pa začeli gojiti sadno drevje. Tudi živinoreja je napredovala, živino so prodajali celo v Italijo. V okolišu se v tej dobi pojavijo tudi prvi začetki delavskega gibanja. Leta 1890 so prvič slavili prvi maj.

Kakor večina uradništva, tako je bila tudi večina podjetnikov in njihovih nameščencev nemška. To je spremenilo narodnostni sestav Laškega. Nastajala so razna društva in organizacije, ki so bile skoraj vse ločene po narodnosti: posebno

društvo za Slovence, posebno za Nemce. Kjer je obstajalo eno samo društvo (npr. pri gasilcih), so se v njem borili Slovenci in Nemci za prevlado. Nemški oblastniki in podjetniki so vedno bolj pritiskali na Slovence, da bi postali nemčurji. V ta namen so poleg slovenske šole ustanovili tudi nemško šolo, ki je ponemčevala slovenske otroke.

Izmed slavnih rojakov v tej dobi je treba omeniti dva, ki

Ob nastanku Jugoslavije leta 1918 se je v Laškem marsikaj spremenilo. Nemško uradništvo je odšlo, nemška šola je bila ukinjena, občina in sodišče sta dobila slovensko vodstvo, vendar je ostalo v Laškem in okolici še nekaj Nemcev in nemčurjev, ki so le neradi priznali svoj poraz in jih je bilo treba postopoma odriniti z vodstvenih položajev. Skrili so se čisto leta 1941, ko so spet stopili na plan. Laško je dobilo 1924 svo-

čala politična razcepljenost. V mestu Laškem so volili največ liberalno stranko, v okoliških občinah pa v Marijagradcu klerikalno, pri Sv. Lenartu (Vrh) kmetijsko in v občini Sv. Krištof socialistično ali krščansko-socialistično stranko. Odslej so bila društva in ustanove ločene po strankarski pripadnosti, pri enotnih društvih pa so si posamezne stranke prizadevale, da si pridobijo vodstvo. Mesto Laško je v stari Jugoslaviji štelokrog 1000 prebivalcev.

Ko so leta 1941 zasedli Laško Nemci, so takoj zaprli in nato izselili 200 oseb iz mesta. Na-

PANORAMA RIMSKIH TOPLIC

imata rojstni hiši v mestu označeni s spominskima ploščama. To je zgodovinar Ignacij Orožen (1819—1900) ter zemljepisec in planinec prof. Fran Orožen (1853—1912); iz mesta je bil doma tudi politik in publicist dr. Karel Slane (1851—1916), odvetnik v Novem mestu. V kaplaniji je leta 1865 nastal prvi slovenski prevod tragedije Hamlet angleškega dramatika Williama Shakespeara; prevajal je kaplan Dragotin Sauperl. V okolici so bili rojeni: v Modriču pisatelj Anton Tanc-Culovski (1887—1947), v Tevcih umetnostni zgodovinar prof. dr. Avgušt Stegenšek (1875—1920), v Globokem pri Rimskih Toplicah pa pesnik Anton Aškerc (1856—1912).

je srezko načelstvo (srez je obsegal laški sodni okraj) in leta 1927 je bilo povzdignjeno v mesto; ob tej priliki so asfaltirali glavne ulice in napeljali vodovod.

Rudnik rjavega premoga v Hudi jami je v Jugoslaviji spet začel obratovati. V Debru so zgradili transformatorsko postajo, ki je posredovala električno energijo iz hidrocentrale Fala. Na mestu stare pivovarne pod Smihelskim hribom sta nastali dve tekstilni tovarni, ukinjeno pivovarno pa je nadomestila nova z novo zgradbo in moderno opremo, ki je prvič poslala na trg pivo leta 1938.

Ker so ponehali narodnostni boji, se je med Slovenci pove-

rodnoosvobodilno gibanje se je kmalu razširilo in v okolici je bilo več partizanskih akcij, ki so presegale krajevni okvir. Tako npr. pohod I. Stajerskega bataljona pod vodstvom Franceta Rozmana-Staneta v novembru 1941, napad na rudnik v Hudi jami 2. VII. 1942 (v spomin nanj je ta dan proglašen za občinski praznik), pohod XIV. divizije v februarju 1944 in »živi zid« šolskih otrok, ki naj bi po nemškem ukazu varoval vojake pred partizanskimi kroglami ob prehodu divizije čez Gračnico. Nemci so se za vsako akcijo kruto maščevali. V samem Laškem so ustrelili 19 talcev; 59 Laščanov je padlo drugod kot žrtve vojne;

(Nadaljevanje na 10. strani)

LAŠKO SKOZI ČAS

(Nadaljevanje z 9. strani)

v bližnji okolici je pa bilo še okrog 150 padlih, ustreljenih, obešenih in umrlih v taboriščih in izgnanstvu. Med vojno je bilo mesto tudi močno poškodovano od bombardiranja.

cinsko rehabilitacijo invalidov, za tujski promet pa skrbi hotel Savinja. V Rimskih Toplicah je odprt bazen s termalno vodo.

Glede požarov in borbe proti njim imamo 230 let staro poročilo, da je bil ob vходу na pokopališče (ki je bilo tedaj

PREUREJENI IN OBNOVLJENI OBJEKTI ZDRAVILIŠČA LAŠKO

Danes šteje mesto Laško preko 2500 prebivalcev in je sedež občine z 18.000 preb.; občina sega do Radeč in Svibnega. V mestu deluje pivovarna, industrija volnenih izdelkov Volna in mizarstvo galanterijsko podjetje Bor, v okolici pa Rudnik rjavega premoga v Hudi jami in tovarna lesne galanterije v Gračnici. Zdravilišče deluje sedaj kot Zavod za medi-

na trgu okrog cerkve) na zunanji strani zid povišan in pokrit s streho, pod katero so bile shranjene gasilske priprave (dolga lestev in drugi pripomočki). Posebno hud požar je prizadel Laško 28. IV. 1840. Zgodovinar Ignacij Orožen poroča, da je tega dne ob 20.30 zvečer začela goreti hiša na pobočju Huma ob poti na star grad. Ljudje so skušali ogenj

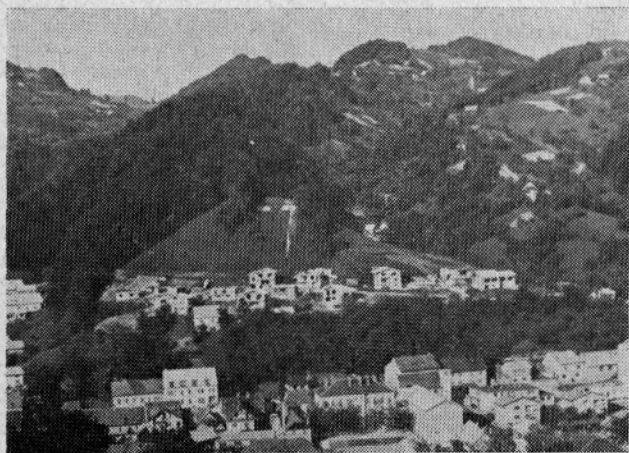
NOV PRIZIDEK OSNOVNE SOLE PRIMOZA TRUBARJA V LAŠKEM S ŠPORTNIM IGRIŠČEM — DOZIDAN, UREJEN IN OPREMLJEN TER IZROČEN SVOJEMU NAMENU
SEPTEMBRA 1969

pogasiti, toda pihal je močen veter, ki je požar raznesel. Hiše so bile večinoma krite z lesenimi skodlami in veter je nosil goreče skodle in dele streh naokoli. Večina Laškega je bila v plamenih. Prebivalci so najprej skušali ogenj omejiti, nato so pa reševali pred požarom vsaj premično imovino. Pohištvo in vozove so zanesli v Savinjo, nato pa so morali zaradi neznosne vročine zapustiti pogorišče. Orožen pripoveduje, da je bila vročina tako huda, da je zaradi nje moral celo cerkvnih na Šmihelu zapustiti stoip, kjer je bil plat zvona. Učitelj Anton Flis je pri begu na špiro sredi trga gasilno brizgalno, katero so prebivalci na begu odložili. Vzel je brizgalno in

pri mostu pogasil graščino, katero so tudi že načenjali plameni. Do polnoči je pogorelo 60 hiš. Tudi cerkvi in stolpu je zgorela streha, 6 zvonov se je od vročine stopilo, prav tako tudi kolesje od ure, le kazalci so ostali in kazali usodno uro. Pohištvo in vozovi, ki so jih ljudje nanosili v Savinjo, da bi jih rešili so tudi pogoreli do vodne gladine. V požaru je našlo smrt 6 tržanov. Ta datum je važen mejnik v razvoju Laškega, ker je bilo po požaru treba vse na novo pozidati in je tedanji trg dobil novo podobo. Gotovo je spomin na ta požar tudi vzpodbudil može, ki so se 29 let pozneje zbrali, da bi ustanovili gasilsko društvo.

OB SAVINJI PROTI JAGOČAM SO INDIVIDUALNE STANOVANJSKE HIŠE SE POSEBEJ POPESTRILE TA DEL MESTA

NAJNOVEJŠI DEL NASELJA — NA PRISTAVI — KI JE SE V GRADNJI

FRANC PERŠE — JANKO GOLOB

GOSPODARSKI RAZVOJ OBČINE LAŠKO

Območje današnje občine Laško je bilo obljudeno že v prazgodovinski dobi. O tem govorijo razne izkopanine. Na naseljevališče Savske doline in doline Savinje. Preko tega naravnega prehoda je najprej potekala rimska cesta, ki so jo kasneje nadomestile vodne poti po Savi in Savinji. Te je v drugi polovici devetnajstega stoletja zamenjala železnica.

pirja, katerega proizvaja še danes. Druga industrijska podjetja so bila ustanovljena v prvi polovici dvajsetega stoletja, pred drugo svetovno vojno. Po zadnji vojni pa so bile ustanovljene gospodarske organizacije v kmetijstvu, trgovini, gostinstvu in obrti.

Rimske Toplice, ki so to ime dobile šele kasneje, so v srednjem veku pripadale gosposčini v Laškem. Preurejene so bile okrog leta 1840 in so bile

razvijalo. Posledica tega je bila sorazmerno počasna rast prebivalstva občine.

Laško, ki je bilo že včasih upravno središče tega območja, se je tudi gospodarsko razvilo najmočnejše, vendar ni postalo popolno gospodarsko središče občine. Vzporedno so se namreč razvile tudi Radeče, ki so se zlasti pred vojno razvijale precej samostojno, ne samo gospodarsko, temveč tudi upravno. Se po osvoboditvi so bile Radeče najprej samostojna občina, ki so jo kasneje priključili k občini Hrastnik, leta 1963 pa k občini Laško. Današnje območje obsega 249,87 km².

Dediščina, ki jo je nasledilo gospodarstvo občine po vojni, je bila skromna. Industrijska podjetja z že itak zastarelimi zmogljivostmi so bila v več primerih poškodovana. Zato je bilo gospodarstvo potrebno dvigniti na noge, kar je zahtevalo mnogo naporov.

Z vsemi silami se je pričelo obnavljati, kar je bilo porušene in graditi na novo potrebne objekte in zmogljivosti. Velik elan se je zato kazal tudi v razvoju gospodarstva občine, saj se je pričelo obdobje sorazmerno hitrega vzpona. Najhitreje se je razvijala industrija, ki je postala najpomembnejša gospodarska dejavnost, ki danes ustvari več kot polovico družbenega proizvoda. Vzporedno z njo so se razvijale hitreje tudi storitvene dejavnosti, kar vse je vplivalo na celotno preobrazbo občine.

Delež kmečkega prebivalstva, ki ga je bilo po osvoboditvi okrog 45 %, se je do danes močno zmanjšal in znaša samo še 25 %. To je nedvomno eden najzgovornejših kazalcev gospodarskega razvoja občine.

Na sorazmerno hiter družbeni razvoj gospodarstva je vplivala nedvomno živahna investicijska dejavnost v občini. Največje investicije so bile v industriji: Tovarna dokumentnega in kartnega papirja je z večjo rekonstrukcijo precej povečala svoje zmogljivosti. Pivovarna v Laškem je zgradila sodobno sladarno in uredila druge zmogljivosti. Tudi TLG Rimske Toplice in Peta iz Radeč sta razširili in modernizirali svoje kapacitete. Vse to, in še vrsta manjših naložb, je pomembno vplivalo na povečanje industrijske proizvodnje in zaposlenosti v tej dejavnosti.

Tudi v drugih dejavnostih delovni ljudje niso ostali križem rok. Nekatera obrtna podjetja so modernizirala svoje zmogljivosti. Pekarna v Laškem je zgradila nove proizvodne prostore, pa tudi druga obrtna podjetja so urejala svoje proizvodne prostore in modernizirala proizvodnjo. Lahko ugotovimo, da sta prav industrija in obrt dejavnosti, kjer je zaposlenost najhitreje naraščala.

V trgovini se je pokazala učinkovitost združevanja sredstev, saj je bilo zlasti v zadnjem obdobju zgrajenih precej

(Nadaljevanje na 12. strani)

NEKDANJI SOKOLSKI DOM, SEDAJ DOM DUŠANA POŽENELA OBNOVLJEN LETA 1965

Leta 1849 je namreč skozi te kraje stekla Južna železnica. Takrat je Zidani most prevzel vlogo Zaloga in postal pomembno savsko pristanišče. Z zgraditvijo proge Zidani most — Zagreb leta 1862 je njegovo pristaniško pomen prenehal, postal pa je mednarodno železniško križišče.

Laško in Radeče sta že od nekdaj bila gospodarski središči. Gospodarsko pa sta se močnejše razvila šele, ko je tu stekla železnica.

Že v prvi polovici devetnajstega stoletja sta v Laškem obratovala rudnik in pivovarna, vendar se zaradi slabih prometnih zvez takrat ništa močnejše razvila. V Radečah je že v drugi polovici osemnajstega stoletja obratovala papirnica, ki je zadovoljevala potrebe širšega območja. Z zgraditvijo železnice so v naše kraje pričeli uvažati cenejši papir, ki je resno ogrozil obstoj papirnice, zato je preusmerila proizvodnjo na specialne vrste dokumentnega in kartnega pa-

po tem času znane kot termalno in klimatsko zdravilišče.

Toplice v Laškem so zaživele z izgradnjo južne železnice, ko so leta 1854 tu zgradili kopališče z bazenom in kabinami.

V nasprotju z razvojem večine drugih občin, kjer se je običajno razvilo enotno upravno-gospodarsko središče občine, ima naša občina več gospodarsko delujočih žarišč. Najpomembnejši sta Laško in Radeče, pridružujeta pa se še Rimske Toplice in Zidani most.

Tak gospodarski razvoj občine je v veliki meri narekovala oblikovitost površja v občini. Zelo ozka dolina v Zidanem mostu je namreč preprečila močnejši razvoj industrije na tem območju, ki je imelo z ozirom na prometni položaj najugodnejšo lego, da bi se razvilo v gospodarsko središče občine. Zato je ta kraj ostal pomemben samo kot prometno križišče. Vidimo torej, da v občini ni enotnega gospodarskega središča, ki bi se hitro

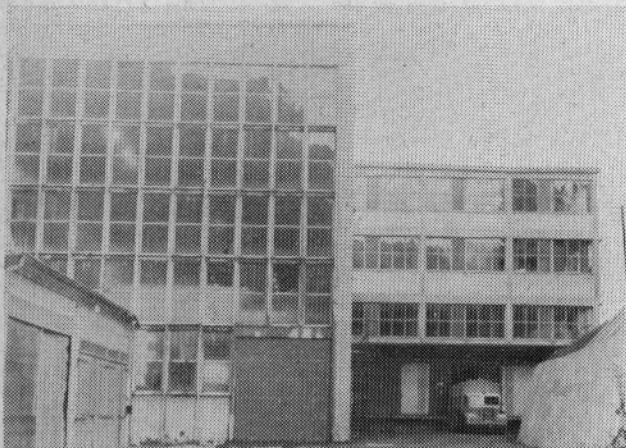
OB STAREM DELU LAŠKEGA NOVA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA MERX IZ CELJA

GOSPODARSKI RAZVOJ

(Nadaljevanje z 11. strani)

novih prodajnih prostorov. Omeniti velja sodobne prodajalne v Laškem, Radečah in Rimskih Toplicah. V programu pa so tudi gradnje novih prodajaln na podeželju.

kujemo pa lahko, da bo prišlo tudi na tem področju do preobrata, ker se je pristopilo k načrtnejšemu urejanju turistične dejavnosti in njegove izgradnje. Izdelana je bila obširna dokumentacija, ki je pokazala na velike možnosti za razvoj

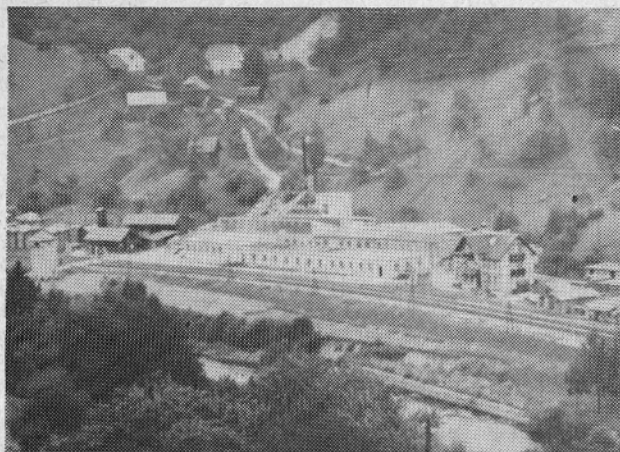

NOV OBJEKT PAPIRNICE V RADEČAH

Ce smo ugotovili, da se je trgovina še kar ugodno razvijala, pa tega ne moremo trditi za gostinstvo. Zmogljivosti v gostinstvu in turizmu so v tem obdobju postale še bolj zastarele, tako da še zdaleč več ne ustrezajo hitremu razvoju zlasti zdraviliškega turizma, za katerega so v občini najugodnejše naravne razmere. Priča-

turizma in je tako vzbudila zanimanje za večje vlaganje v to perspektivno dejavnost.

Precejšen napredek je bil dosežen tudi na področju stanovanjsko-komunalne dejavnosti. Z modernizacijo cestnih odsekov od Rimskih Toplic do Boštanj in ceste Smarjeta-Hrastnik, je občina dobila boljšo povezavo z drugimi kraji.

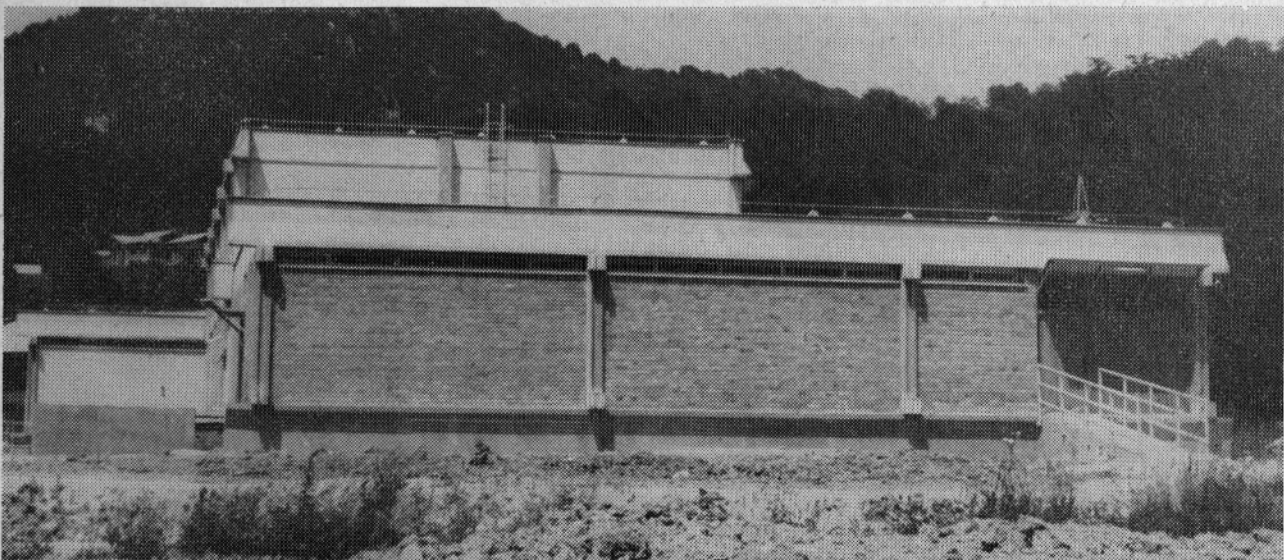
TUDI TOVARNA LESNE GALANTERIJE V RIMSKIH TOPLICAH SE MODERNIZIRA

V sami občini so se precej izboljšale prometne razmere z ureditvijo in izgradnjo cest IV. reda. Tudi na drugih področjih te dejavnosti je opazen napredek. Izvršena je bila elektrifikacija v vseh večjih naseljih, tako da so danes brez elektrike le še oddaljene samotne hiše. V zadnjem desetletju je bilo zgrajenih mnogo vodovodov, zlasti v manjših krajih se je preskrba s pitno vodo precej izboljšala.

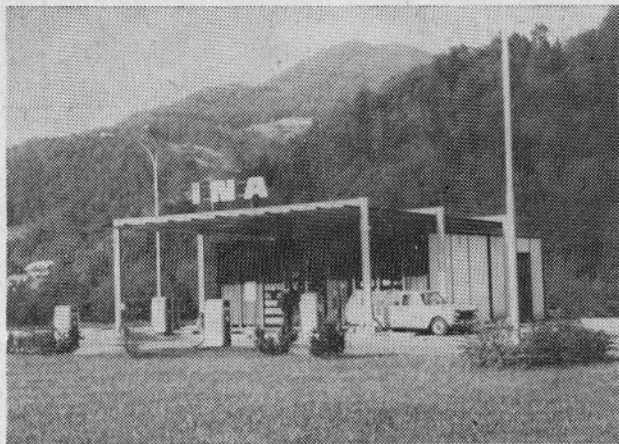
Ne nazadnje velja omeniti precejšnjo stanovanjsko izgradnjo v občini po osvoboditvi. Veliko je bilo zgrajenih stanovanj zlasti v preteklem desetletju. Medtem, ko je bila v preteklem obdobju živahna precej tudi blokovna gradnja, pa zdaj lahko ugotavljamo, da

mного gradijo občani sami, zlasti enodružinske hiše, kar z vidika izkoriščanja zazidalnih površin, zlasti v večjih naseljih, ni preveč ugodno. Kljub vsemu pa taka gradnja le rešuje stanovanjske probleme in je zato ne gre podcenjevati.

V gospodarskih in drugih dejavnostih naše občine je bilo konec lanskega leta v družbenem sektorju zaposlenih 4.045 delavcev, ki so ustvarili v tem letu 113.187.000 dinarjev narodnega dohodka. Največji delež pri ustvarjenem narodnem dohodku ima industrija (ca. 55 %), sledita kmetijstvo z malo manj kot eno šestino in promet z malo več kot eno osmino, medtem ko so druge dejavnosti udeležene s sorazmerno majhnim deležem.

NOVA KLAVNICA IN PREDELOVALNICA MESA KMETIJSKE ZADRUGE LASKO — OTVORITEV BO OB LETOŠNJEM OBČINSKEM PRAZNIKU 2. JULIJA 1970

NOVOZGRAJENA BENCINSKA ČRPALKA »INA« ZAGREB

Glede na dosedanji razvoj lahko sklepamo, da bo imela industrija tudi v prihodnjem razvoju občine največji pomen. Verjetno bo njen delež v prihodnje nekoliko upadel, ker se bodo hitreje razvile storitvene dejavnosti. Posebno to velja za turizem, za katerega so v občini ugodne razmere, zato bi lahko postal vodilna storitvena dejavnost.

Ob oceni doslej ustvarjenih in doseženih uspehov smemo z zaupanjem in smelo zreti v prihodnost, čeprav se moramo zavedati tega, da bo tudi v prihodnje gospodarski razvoj občine odvisen predvsem od naše lastne ustvarjalnosti.

K OBČINSKEMU PRAZNIKU, PRAZNIKU RUDARJEV, DNEVU BORCA, DNEVU VSTAJE IN OB 100-LETNICI USTANOVITVE GASILSKEGA DRUŠTVA LAŠKO VSEM ISKRENO ČESTITA

»NAŠE DELO«

Gostinsko podjetje
Savinja
Laško

ČESTITA GASILSKEMU DRUŠTVU LAŠKO OB 100-LETNICI DELOVANJA, VSEM GOSTOM PA ŽELI V DNEH JUBILEJA. OBILO ZABAVE.

HOTEL »SAVINJA«, RESTAVRACIJA »HUM«, »BUFFET« IN PIVNICA »ROTOVŽ« V LAŠKEM TER »STARA POŠTA« V RIMSKIH TOPLICAH NUDIJO GOSTOM PRIJETNA PRENOČIŠČA, SKRBNO PRIPRAVLJENE VSE VRSTE JEDI IN NARAVNE ZDRAVE NAPITKE.

NAŠE GESLO JE:

VLJUDNO, SOLIDNO, DOBRO IN POCENI!

Pijte priznano Laško pivo

PIVOVARNA LAŠKO

**OB 100-LETNICI OBSTOJA GASILSKEGA DRUŠTVA LAŠKO,
K OBČINSKEMU PRAZNIKU, PRAZNIKU RUDARJEV
TER DNEVU BORCA, ISKRENO ČESTITAJO**

Za vaš trud pri varovanju premoženja naše družbe
in naših občanov se vam iskreno zahvaljujemo.
Ob vašem visokem jubileju iskreno čestitamo!

**SPLOŠNA VODNA
SKUPNOST**

»SAVINJA« CELJE

Gozdno gospodarstvo Brežice gospodari z gozdovi
VIII. gozdno gospodarskega območja.

Svoje proizvode gozdno-lesne sortimente vseh
vrst, stavbeno pohištvo, rezan les ter kurivo nudi
cenjenim potrošnikom po dnevnih cenah.

Prostovoljnemu gasilskemu društvu Laško ob
100-letnici iskreno čestitamo!

**GOZDNO GOSPODARSTVO
BREŽICE**

Delovni kolektiv

**KMETIJSKE ZADRUGE
LAŠKO**

se pridružuje čestitkam vsem članom
PGD Laško ob 100-letnici obstoja društva.

Še nadalje se priporoča svojim poslovnim
strankam.

Ob 100-letnici obstoja in delovanja iskreno
čestitamo vsem članom Gasilskega društva Laško
in jim želimo še veliko uspehov!

**Delovna skupnost
upravnih organov
OBČINE LAŠKO**

Delovni kolektiv

**SPLOŠNO TRGOVSKO
PODJETJE
RADEČE**

iskreno čestita članom PGD Laško
ob 100-letnici delovanja.

Še nadalje se toplo priporoča cenjenim
odjemalcem!

**TURISTIČNO DRUŠTVO
RIMSKE TOPLICE**

se pridružuje čestitkam k visokemu jubileju
Gasilskega društva Laško in želi vsem
njegovim članom nadaljnjih uspehov!

Ljubitelje Rimskih Toplic vabimo, da obišejo naš
odprt bazen s termalno vodo.

Iskrene čestitke
ob visokem jubileju

DELAVSKA UNIVERZA LAŠKO

Ob 100-letnici obstoja društva vsem članom

PGD Laško iskrene čestitke!

OBČINSKA KONFERENCA SZDL LAŠKO

Ob visokem jubileju obstoja društva se čestitkam
vseh naših delovnih ljudi in občanov pridružuje

Občinski sindikalni svet LAŠKO

KONFEKCIJA „KORA“

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU

iskreno čestita PGD Laško k visokemu
jubileju! Svojim odjemalcem se še na-
dalje toplo priporoča!

Vsem članom PGD Laško
ob visokem jubileju
naše iskrene čestitke!

**ZAVOD ZA POŽARNO,
REŠEVALNO
IN TEHNIČNO SLUŽBO CELJE**

**RUDNIKI IN TOPILNICA MEŽICA
s tovarno akumulatorjev »VESNA« MARIBOR
proizvajajo:**

rafinirani svinec Mežica 99,99 %, svinčeno ploče-
vino, cevi, vseh vrst šiber, svinčene zlitine, cin-
kov koncentrat ter vse vrste INDUSTRIJSKIH
BATERIJ v klasični in vklopljeni (Pc) izvedbi.

Starter akumulatorje izdelujemo v klasični, trop-
ski in suhopolnjeni izvedbi za vsa motorna vozila,
poljedelske in delovne stroje.

Akumulatorji »VESNA« so izdelani po tehnološ-
kem postopku TUDOR-STOCHHOLM, Švedska.
Kvaliteta naših akumulatorjev je plod dolgoletnih
izkušenj. Naših servisov za akumulatorje se lahko
poslužujete po vsej državi.

RUDNIK MEŽICA

Delavska univerza Celje

ORGANIZIRA NASLEDNJE IZOBRAŽEVALNE OBLIKE:

- PREDAVANJA ZA IZREDNE STUDENTE VIŠJIH IN VISOKIH ŠOL
- DISLOCIRANE ODDELKE TEHNIŠKIH, DELOVODSKIH IN POKLICNIH ŠOL
- ODDELKE ZA ODRASLE OSNOVNIH ŠOL 5., 6., 7. IN 8. RAZRED
- TEČAJE ZA INTERNE POKLICE
- DOPOLNILNO IZOBRAŽEVANJE VSEH STROK IN STOPENJ
- POLITIČNE ŠOLE
- ŠOLE ZA SAMOUPRAVLJAVCE
- PROBLEMSKE SEMINARJE ZA SAMOUPRAVLJAVCE IN DRUŽBENO-POLITIČNE DELAVCE
- INŠTRUKTAŽO IN NEPOSREDNO POMOČ PRI IZDELAVI SAMOUPRAVNIH AKTOV
- TEČAJE TUJIH JEZIKOV
- TEČAJE IN PREDAVANJA ZA OBRAMBNO VZGOJO PREBIVALCEV IN CIVILNE ZASČITE
- ŠOLE ZA MLADE KMETOVALCE
- ŠOLE ZA STARŠE
- ŠOLE ZA ŽIVLJENJE
- ŠIVILJSKE IN KUHAJSKE TEČAJE
- PREDAVANJA S PODROČJA DRUŽBENO-EKONOMSKIH VED, TEHNIKE, ZDRAVSTVA, GOSPODINJSTVA, POTOPIŠNA IN DRUGA PREDAVANJA.

VSE INFORMACIJE DOBITE NA DELAVSKI UNIVERZI CELJE, CANKARJEVA 1.

ZA SODELOVANJE SE PRIPOROČA KOLEKTIV.

K 100-letnici društva čestita

Zavarovalnica Maribor PARTIZANSKA CESTA 47

s poslovnimi enotami v

— LJUBLJANI, Celovška 137

— CELJU, Prešernova 6

z zastopstvi v KRANJU, LJUTOMERU in KOPRU ter zastopniki v vseh večjih krajih.

Še nadalje se toplo priporočamo za zavarovanje vseh vrst imovinskih, transportnih in osebnih zavarovanj.

Veliko izbiri stavbnega pohištva, parketa, salonita, opeke, bitumenskih izdelkov, teraco plošče, cementa, apna, italijanske keramične plošče in ostalega gradbenega materiala ter premoga in žaganega lesa vam nudi

Trgovsko podjetje »SMREKA« MARIBOR

Prodajamo na devize z 10 % popustom!

Dajemo potrošniške kredite do 10.000.— din

Ob 100- letnici
obstoja društva
se pridružujemo
čestitkam

**OBČINSKA
KONFERENCA
ZM LAŠKO**

Delovni kolektiv

**INDUSTRIJSKO
PODJETJE
»PETA«**

**R a d e č e
pri Zidanem mostu**

se pridružuje
čestitkam
ob 100-letnici obstoja
in delovanja
PGD Laško

Turistično društvo Laško

čestita vsem občanom za občinski praznik,
PGD Laško pa izreka priznanje
ob 100-letnici njihovega humanega in
požrtvovalnega dela.

Krajevna skupnost Laško

se pridružuje čestitkam
ob praznovanju 100-letnice obstoja
Gasilskega društva Laško

Ob proslavi 100-letnice se čestitkam pridružuje

ZAVAROVALNICA SAVA

poslovna enota
TRBOVLJE

Elektro gospodarstvo Maribor
Obrat Dravske elektrarne Maribor
enota **ELKOV LAŠKO**
— izdeluje vse vrste lažjih in srednje težkih
železnih konstrukcij,
— nudi usluge na obdelovalnih strojih za obdelavo
kovin,
— izvaja antikorozijsko zaščito metala,
— nudi strokovno vzdrževanje in montažo novih
stacionarnih akumulatorskih baterij.
Za naročila se vljudno priporočamo; Telefon 73-041

K visokemu
jubileju čestita

Stanovanjsko podjetje Laško

Vsem članom
PGD Laško
iskreno čestitamo
k visokemu jubileju
100-letnici!
Kolektiv
priporoča svoje
kvalitetne usluge

Komunalno podjetje Laško